

De arena
De frigilla
De glabastro
De fudo
De fudiculis
De fudigmento

De hironia

Hironia est puincia puula vltima ad orientem a virore dicta eo quod sit giminosa et nemorosa multis aquis et fontibus profusa cuius gleba est frugum ferax. Quondam barbam seu a incopposita ac iulea. Nunc vero danorum regibus piter et legibus est subiecta. Terra vero tota est a germis et danis piter habitata. que est in littera k. de ruallia. Hec terra a nogardorum gente et cathedra per fluvium maximam que natus dicitur est sepata.

De winlandia

Winlandia est patria iuxta mediana noxwegie versus orientem sita super platis oceanum piter non multum fertilis nisi in gminibus et siluis. Gens eius est barbara agrestis et seuu magis artibus occupata. Vni et nauis gantibus per eorum litora vel apud eos propter veterum defectum morum et vitiis ventum venale offert atque vendunt. globum enim de filo faciunt et diuisos nodos in eo coniectentes vsque ad tres nodos plures de globo effugi precipiunt. Item quod voluerit ventum habere forasque quibus propter eorum incurbulitatem illudentes demones aere sciunt et ventum maiorem plures precipiunt. Item quod plures nodos de filo effugiunt vel pauciores et quibus inueniunt ventum quod miseris talibus fide adhibentes iusto iudicio submerguntur.

De vitria

Vitria est insula modica in mari britanico sita distans a britania maiori puo fere interposito sepata. cuius gleba ad frumenta est optima. multas habens silvas et nemora. Multas ferax pecora et iumenta fontes et ampnes insula irrigantes que ad temperiem est saluberrima et in fontibus vberia dicitur esse. hec ab angulis hodie inhabitatur.

De yselandia

Yselandia est regio vltima in europa a septentrione vltima norwegiam. ita perpetuo glacie in remocioribus eius fimbis condempnata. prenditur autem super litus oceanum versus septentrionem. vbi maxime pro nimio frigore congelatur. ab oriente habens scitiam superiorem. ab austro norwegiam. ab occidente oceanum hyberniam. ab aquilone in are congelatum. Et est dicta yselandia quasi terra glacie eo quod ibi dicuntur esse motes murei in glacie duritiem congelati. Ibi cristalli inueniuntur. in illa etiam regione sunt albi vesii in arboribus et fero assium qui in quibus glaciem capiunt. et foramina multa faciunt per que in maxime inuenerunt et sub glacie pisces captantes eos effugiunt per foramina predicta et ab hinc defertur inde viuunt

terra est sterilis que ad fruges. exceptis paucis locis in quibus vallibus vix crescit auena gmina trinum et arbores in locis vbi habitant homines parit et producit et in illis partibus fetas gignit et iumenta nutrit. Unde de piscibus et venationibus et carnibus pro maiora parte populus terre viuunt oues pro frigore ibi viuere non possunt. et ideo incolae de feno et vesorum pallibus quos venatu capiunt contra frigus se muniunt. et corpora sua tegunt alia vestimenta habere non possunt nisi aliunde deferantur. gens multum copulenta robusta et valde alba piscationi debita et venationi.

De zugia

Zugia siue zugis est puincia vbi est maior cartago minor a frisia inter britaniam et numedia sita ut dicitur phili. hec a victione mari siculo est iuncta ut dicitur idem et a meridie vsque ad regionem georgiolorum porrecta cuius proxima sunt frigidissima vltima vero bestis et serpentibus plena ibi onagri et fere siluestres ibi mta et mostuosa inueniuntur ut dicitur idem.

Explicit liber decimus quintus. Incipit liber decimus sextus de lapidibus preciosis

Descriptis proprietatibus terre et pecii eius in generali restat ad inuentionem aliqua hic inferre de eius venatu in specialem. Corum autem que ornant terram quedam sunt simpliciter inanimata et in sensibilia ut omnia metherotica que in venis terre gignantur quia sunt lapides colores et metalla et de illis primo per ordinem est agendum. Quedam vero vegetabilia ut radices herbe et arbuta quedam autem sensibilia ut homines et iumenta quibus vltimo est tractandum. primo ergo ab hijs que gignantur in terra et in venis eius per ordinem alphabeti hic dicendum est.

De arena

Arena ab ariditate est dicta que si manum pressa fuerit plasticitate et duricia stridorem facit que si in veste adhibita aspera fuerit nichil sordis post se reliquit ut dicitur phili. li. vii. c. iiii. arena siquidem in aquis marinis ab omni limositate et lutea viscositate abluuntur ut dicitur aris. in li. de appetitibus electis et ideo propter vincit et ea siccitate coagulati in lapide perfecte non permittit. terra enim pura potest dicitur idem. li. meth. iiii. lapis non fit quia continuationem non facit. Sed amutatione non permittit eam totaliter in lapidem consolidari.

Lib 16

Unde est qd arena terra omni est substacia
 liue dicitur sed lapide mollicior et in parte
 vniuersales diuifibilibus vnde arena frigid a e
 et sicca minuta opressa grauissima in pondē
 qruis sit minuta et sterilis ex se ppter colois
 et humois defectū dūmodo frigidō sicca ta
 tis ymbre supueniente non dissoluū sed po
 cius diluta aut cōsupra lucea in puritate ma
 gis oprimit et parte parti forcius adheēte
 amplius solidat. Arenarū eciā multitudme
 maris impetus sisti et ad eius anulos se
 dstringens ne vltra sibi assignatos adeo ter
 minos effluat ipedire vt dicit iero sup iere
 ca. v. posuit arenā terminū mari etc. Habet
 eciā vniuersalit naturā colatiuā vñ aq p are
 nas colata dulcior et purior iuem vt dic ost
 ite virtutē habet metalloz purgatiuā et sua
 ofricacōe rubiginis cōsumptiuā aureū em es
 et ferreū arene ofricacōe clarificat. Item
 virtutē habet infrigidatiuā repassiuā opi
 latiuā tumois sedatiuā vt patet in thima
 lia idest arena ex lapide fabrilī resoluta que
 valet ad oia supdicta vt plane dic ostā. Itē
 virtutē habet mineralē vel saltē ei similit vel
 affinit vnde et inter arenulas tam fluuiales
 qd marinas autē arene sepius inueniunt
 lapides eciā politī et gēme precise in mari
 no litōe inueniunt int arenulas. Item arene
 tam fluuiales qd marine ex ventis et aris
 ipsas arenulas ptiulas eluatiū sepius in
 maris ostijs et litortibz coacētūe et ex acis
 sic accumulatis aque fluuiales ne mare sub
 intōt aliquodens retardant vt dicit iero
 super amos. viij. ibi de fluct sicut tūus egip
 ti etc. vbi expresse dicit qd aqua mili ppter
 obstātes a arenā cumulos ouent impediti
 nam circa fluminis descensū piter aggrega
 tos aqua mili in mare descendere non pmit
 tit sed potius reflueret per plana egip̄i ma
 nifestissime coacta sed quāto illis cumulis
 arenosis aqua cedere opellit tanto eis de dif
 sipatis dū maiori impetu in mare descēdere
 p̄iudius p̄hibet vt dicit iero ibidē. Item
 arenarū obstaculis in mari sub aque superfi
 cie occultatis occurre et vel resistere maxime
 est difficile et periculosū vt patet supra vbi
 de maris periculis p̄tractatur.

De argilla :

Argilla ē terra tenax glutinosa et vis
 cola ad varia figuloz opa disposita
 atq; apta et est scdm yhd. li. xvi. c.
 primo ab argis sic vocata. apud quos pmo
 ex tali materia vasa fictilia sūt effecta et vt
 ibidē dicit talis terra per actionē caloris li
 quidiores partes cōsumentis et terrestriores

solidantis in laterē cōmutat. sepe eciā cōtin
 git qd talis terra lutea vinctuosa frigiditate
 aquā cogelante in lapidē cōmutat. Sepe eciā
 accidit talis trāsmutacō scz luti vinctuosi in
 lapidē ex calore coagulante sicut em dicit li.
 iij. methoz. luti vinctuosi aptū ē huic trā
 mutacōi se; in lapidē per calidi coagulacōez
 quā vinctuosi est mediū inter viscosū et va
 poratiuū habens humidū viscosū vñ gracia
 vaporatiuū p̄t a calido coagulari. gracia vis
 cosū non potest ex toto educi sed amplius cō
 primi et cōsolidati et sic in lapidē trāsmutati
 vt ibi dicit amētato. argilla est frigiditate
 sua sanguis restrictiuā vt dicit ost. Argilla
 vt dicit si ū forti aceto fuerit distēpata ap
 posita fronti et t̄poribus p̄hibet sanguinē
 naribus fluentem :

De alabastro :

Alabastus vt dicit yhd. li. xvi. c. v.
 est lapis candidus intertinctus va
 rijs coloribus ex quo euāgelici illi
 vngenti vasculū factū sūt. ex hoc ei causan
 vasa vnguentaria quā vnguenta custodit
 poptime incorrupta nascit aut circa thebas
 et damascū ceteris candidior sed pbatissi
 mus de india trāsp̄ortat. hic lapis a dialeo
 rīde in comar dicit et dicit valere hunc lapi
 dem ad victoriā optinendā et dicit eciā qd
 generat et cōseruat amicitiam.

De auro :

Aurū ab auro est dictū vt dicit yhd.
 li. xvi. c. qd reperasso aere plus t̄sul
 get. naturale ei est vt metalloz splē
 dor p̄ fulgeat luce aliqua reperassus. Hinc
 et avarij sunt dicti quoz fulgē splēndidos
 reddit. aurū aut radians et fulgens dicit ob
 rīz. eo qd splēndore obadiat ac fulgore. et
 em coloris optimi qd hebrei ophaz. greci ve
 ro dicit crisō lamina vno tenuissima ex q
 incidunt fila aurea b̄atthea nūcupat. huc
 usq; yhd. ca. de metallis. Scdm arif. aut li.
 methoz partū ante sine dicit qd aurū sicut
 et cetera metalla materialiter p̄cōat ex sul
 phurē subtili rubro et de viuo argento subti
 li et alio plus aut cōuertit in eius cōpōsitiōe
 de soliditate sulphurea qd de aere aq̄lo viui
 argēti. et ideo aurū solidius est et p̄cōrosi
 qd argentū in cuius cōpōsitiōe plus de argēto
 viuo qd de sulphure albo cōuertit sicut
 idem dicit taban. auro ergo inter metalla
 quo ad substanciā nichil solidius est aut cō
 pactius et ideo in igne positi non euaporat
 nec eciā in p̄dēte minorat. vnde in igne nō
 cōsumit sed solū qd vi caloris liquecūt. si qd
 aut hz aneque impuritatē et scorie depōit

apparet qd & amplius de puritate & subtilitate
inuenit. nichil enim inter metalla est ductilius
q̄a rate ē ductilitatis q̄ inter iasde & malleū
sine ruptione sine dissolucōe parciū in braj
ctheas. i. tenuissimas laminas dilatat. nec
eciā inter metalla quo ad formā & sp̄m est
pulchrius. et ideo inter omnes pictuabiles
formas siue sp̄s primū et p̄cipuū locū auri
optinet pulchritudo. unde forma est & de or
tam color q̄ metalloꝝ. Item nihil inter me
talla quo ad virtutē inuenit efficacius cui
virtutē describit platearius dicens. Auri
inquit tempacius est omni metallo & p̄cipū
et ideo virtutē habet fortitudinē et sup̄fluit
tate coadunata in corpore p̄terfluā. & ideo
valet contra leprā & elephantie passionē vtilit
emendatur limatura auri in cibo aut in
potu sū in medicina ad preseruatōes; a lepra
vel saltem ad eius occultationem quia eius
frequentis vsus ab ea preseruat & occultat vt
dicit auiō. Itē eadē limatura cū succo longis
et osse de corde cerui valet contra hincopim et
caecidā passionē. Item laminae auree can
dentes in vino extincte vinū facit vtile con
tra vicia splems et alias passiones multas.
Item vsuā facta cū instrumento auro me
lice est q̄ ex alia materia vel metallo. loquim
enim adustionis custodit immunē a fetore.
Item puluis cadimie auree oculis impositus
ma culas oculoz corrodit. Confortat autē
membra quibus ei non incorporat nec ea nu
triat depuando ex asperitate sua superfluit
tates que membra ledebāt exurgendo sicut
idem dicit platearius. Item antra calefactū
tollit pilos a membro. qd inde epistū facit
aut fricatū et itē cōtra non permittit
constān. Item aurū p̄cussū non resonat
sicut es vel argenti nec crepat nec fundit h
poci⁹ extendi & equalit dilata nisi ei fuerit
aliud metallū aduulterinū mō aliq̄ incorporatū
nam q̄dū es vel auricalcū cū auri substantia
est p̄mixtū semper sub malleo scinditur
et semper ab susceptionē debite forme sub
mallei ictu mōlediens inuenitur. & ideo nec
cesse est vt omne superflū ab eo per exco
ctionem auferatur et efficiatur ductile. et
aliquod vas cū aptata forma exinde pro
ducatur vt dicit greg. quando autē lamina
vel bracthea aurea cum argentea subducta
debet malleādo incorporari. necesse est a tri
bus maxime p̄caueri scilicet a puluere vento
et humore. quia si aliquod horū inter aurū
et argentum se p̄mixuerit nequaquā vnū
cum altero se tenebit. et ideo oportet vt in
loco valde mundo & quieto hec duo metalla

ad inuicem v̄miantur. quando autē in modo
debito sic v̄muntur inseparabilis fit v̄mo.
ita q̄ ab inuicē non possunt v̄terius separari

De auricalco.

Auricalcum vt dicit phid. est dictū q̄
cū sit es siue cupri repletur sup
ficialiter sicut aurū. es enim ḡo
sermone alio vocatur Auricalcū itaq; habet
et duriciā eris siue cupri ex mixtione autem
eris et stanni et auripigmenti et quibusoā
alijs mediāminibus p̄ducitur in igne ad
colore auri vt dicit phid. Colore itaq; habet
auri et similitudinē sed non valorem. vasa
eciā diuersi generis artificialia & pulchra in
sui nouitate auri specie p̄tendens ex au
ricaleo p̄parat. sed paulatim a fulgore p̄mo
eterantur et quasi tubignantur. et tam co
lore q̄ odore cupri suam materialē originē
protestantur in istis vasis cibaria et v̄na
diuersa reserata saporem horribilem otahūt
ex eris vicio & odore. collitia tamē que ocul
loꝝ sūt medicātia ex eis v̄litter reseruant
et ex eris fortitudinē auunt vt dicit plat.

De auripigmento.

Auripigmentum est vna terra siue
genus lapidis scissibilis et fragilis
auri speciem p̄tendens in colore. &
vocatur alio nomine lapis arsenicus et est
duplex scilicet ruber & citrinus et habet se
cundū dial. natura n sulphuris calefaciendi
et desiccandi. quū si apponatur eris ipsū in
albū transmutat & omnia corpora metallina
p̄ter aurū epurit & deasfat vt dicit dial.
secundū plateariū aut auripigmentū calidū
et siccū in quarto gradu et est vna terra et
duplex species rubū scilicet & citrinū. citrinū
aut op̄at medicine. h̄ aut v̄tūe dissolūdi
atrahēdi et mūdificādi v̄n valet asmaticis
et malū anhelū habentibus ex humiditate &
inclinato capite fumus eius recipiā. Ex au
ripigmento fit p̄silocaciū. i. vnguentū depila
torū vt pili facilliter amouentur q̄i decoquū
cū calce viua valet eciā contra serpigine & ipe
tiginē. si loas cū sapone & auripigmento leuit
inungat. h̄ statū locus inunct⁹ abluat. q̄a si
vnguentū tale ibi diu manēt bonā carnē facit
et malā corrodēt & exoriat. natura enim h̄
incisua & corrosua vngues eciā deturpato
et deforme facit cadere vt crecāt meliores
vt dicit plat. argenti a ḡea appellatōe vt dicit
phid. ē dictū. nā argenti argenti v̄nt au miz
i mod accidit q̄ cū sit candidū ip̄sū corpi
lineas nigras vt dicit phid. addit in ei⁹. op̄o h̄
cōde sūt v̄nū argenti & sulfur albū p̄ aurū
ē ibi de auro & aq̄o & argenti viui q̄ sulfuris

et ideo non est tantū pōderis sicut aurūm vt
 dicitur: rigardus rufus • est autē argentiū du-
 plex sc; simplex & opōitū • simplex autē liqūdū
 et vocat argentiū vīuū • cōpositū autem ar-
 gentūm solidū opōitū est argento vīuo
 puro & sulphure albo nō vīcē vt dicitur: ac •
 Argentiū autē vīuū est substācia aquea mix-
 ta cū subtili tereno forti admixtione & indif-
 solubili & habz hoc est magna siccitate terre a
 q̄ non liquefit in superficie plana & ideo non
 abheret sicut id q̄ est aquosū • est autē eius
 substācia alba ex claritate aq̄ subtilis et ex
 albedine terre bene subtilis et digeste • habet
 etiā albedinē ex amixtione eius cū pōditis •
 habet autē argentiū vīuū hoc sibi naturalit̄
 apertū q̄ nō coagulat p se sine sulphure sed
 cū sulphure et cū plūbi substācia congelatur
 Ideo hīc ibidē q̄ argentiū vīuū & sulphur
 sūt ele mēū • i materia et p̄cipiū omniū liq̄
 biliū sc; metalloꝝ • hec oīa dicit i • li • meth •
 exp̄sse et etiā arif • sic exp̄ssit Argentiū itaq̄
 vīuū oīm metalloꝝ dicit esse p̄cipiū • ideo
 respectu eoz est simplex ele mēū • de sua autē
 vīute et natura diūsi diuersa posuerūt q̄t at
 de hoc sentiāt parere potest p hec vba • argē-
 tum m̄qt platean vīuū • ali dū dicit esse et
 humidū i gradu • iij • q̄uis aq̄bus dā iudicē
 frigidū & in eodē et q̄ sit ali dū ostendit p
 effectū eo q̄ dī soluit penetat & incidit • Sz
 q̄a actualit̄ sentit̄ multū frigidū ab uīue
 frigidū iudicat • Quod autē aliqui dicit ar-
 gēū vīuū est q̄dam vena terre p excoctionē
 hīc falsū esse patz eo q̄ p calore ignis facillit̄
 in fumū extenuat • Sed a terra gignit & q̄h
 aq̄ pfluens p̄creat diuissimē etiā in vase
 frigidō et solido cōseruat • tanta autē ip̄s est
 coherēcia & fortitudo q̄ nulli rei p̄t admisceri
 nisi p̄mit̄ extinguat • extinguit autē cū sali-
 ua q̄ndo cū ea fric̄at et maxime q̄ndo am-
 saluē addit̄ • et maxie q̄ndo pl̄oissis sepe so-
 ciat̄ • est autē argentiū vīuū de facili in fumū
 euaporatū & resolutū cū sum̄ marie obā
 astantibz inducit em palissim et tremotē et
 lapando fluos et remolliendo ore acceptū vel
 aurū m̄missū occidit mēbra p fodiendo circa
 q̄ piculū maxime valz lac capnū in q̄titate
 marie ep̄ratū cū atinuo motu pacētis • Ad
 id sp̄aliū v; decoctio vini cū absinthio et yso-
 po • h̄ us̄ pla • Dicit autē argēū vīuū eo q̄
 incidat materias iqs m̄ttit vt dicit yf̄ • li •
 pvi • vbi etiā h̄ subiūgit • Hoc iqt̄ ē liq̄bū q̄a
 patit̄ Inuenit̄ autē specialit̄ in fornacibz
 argētarijs gūttay cōcreōne terris vel tectis
 inherētis • sepe em in vetustissimo stercore eloa-
 ay vel puteoz limo inuenit̄ fit em ex minio

impōsito facile ferre patena testea supposita
 Debet autē vasculū circūlitū circūdati creto
 nibz et tūc argēū vīuū distillabit • Sine em
 hoc argēto neq; aurū neq; es manuari potest
 Tante autē vīutis est vt si sup septariū ar-
 genti vīuū cōtēariū lapū supponas oneri sta-
 ti resistit • Si vero auri scrupulū supposueris
 leuitat̄ eius in se statū rapit • Ex q̄ patet nō
 pōdus esse h̄ naturā cū cedat potū dātū ite-
 r̄ hīc p̄deiscula • seruat autē meli⁹ i vasis vi-
 treis • Nā ceteras materias p̄forat & corrodit
 hucuz yf̄ • li • pvi • c • de metallis • Argentum
 ergo ē albū clarū sonozū purū ductilitatis
 habēs m̄lū m̄n⁹ cū q̄ aurū balsami potissie
 cōseruatū vīutis inaspide inuasiū • Maiorē
 em vīutē habet iaspis in argento q̄ in auro
 vt dicit in lapidario liq̄bile et in igne reso-
 lutū et liq̄factū • colorē habet igneum tu-
 beam • m̄ frigidatū vero itez efficit ali dū atz
 durū & q̄uis grossū & materiale respectu auri
 tamē post aurū in valore et p̄cio optinet itez
 metalla p̄cipati • est em medicale & m̄l̄tū
 egrotūmū auatiū • nā ei⁹ scoria siue spuma
 vulnē sanat et replet • et carnes supfluas
 in eis crescere nō p̄mittit • cicatricem inducit
 sordes corpis m̄dificat • Cauteriū a fetore
 custodit • cōforat fluribilia mēbra & cōstringit
 ex ortu terre rubiginē retrahit • Sed ex ha-
 r̄ne et salis cōficcione colorem p̄stnū reci-
 pit et resumit •

De adamante

ADamas est lapis indiarū pius et i-
 decorus ferrugineū habens et splen-
 dorem cristallinū nūq̄ tū vltia mag-
 nitudinē nuclei auelane ē rep̄tus hīc nulli ce-
 dit materie nec ferro q̄dā nec igni nec vīq̄
 malefcit • vnde a grecis vis in dormita appel-
 lat̄ • Sed cū sit inuictus ferri ignis cōtēptoz
 tūpit sanguine ali dō et recentū cū fracmē-
 tis scultores in signādis gemis & p fōm̄lis
 vtunt̄ • hīc dissidet in hoc a magnete • q̄a p̄si-
 tus adamas iuz ferri non patit̄ illud attra-
 hi a magnete p̄mo retrahit p q̄ndā violēciā
 ferri a m̄gnete lapide sic attractū • dī hīc
 lapis more electri venena dephendit • met⁹
 varios exp̄llit et malefcis artibz obuiat̄ •
 h̄ us̄ yf̄ • li • pvi • c • de cristallis • hīc lapis fm
 dyas • gēma recōciliacōis dicit̄ & amoris • qz
 si mulier a viro suo fuerit disgressa p vīutē
 adamantis in viri grāciam facilius reuocāt̄
 Ad hoc dicit idē q̄ si verus adamas capiti
 dormiētis mulieris supponat̄ caudē scire pote-
 rit maritus eius an sit casta nā si fūerit casta
 dormiēdo aplecti cogit̄ vi lapidis maritū suū
 Si vero fuerit infidelis ab eo subito cecidit &

De adamante

velut lapidis presenciam iam indigna subito de
licto cadit Virtus etiam huius lapidis est ut
dicit dial. qd in lacerto sinistro gestatur
valet contra hostes contra insaniam rixas et iurgia
contra iustos et phantasmas contra varia somp
nia et venena.

De ametisto.

Ametistus lapis est indialis qui inter
gemmas purpureas optin; principatum
ut dicit yf. Est aut ametist; colore
purpureo et violaceo pinctus qui rosa nitens
et leuiter fides quodam flammulas et emitens
yfid. Alter eius genus descendit ad iactu
non ex toto igneum sed vni colore habens. et
sunt spes eius. y yfid. sed ut dicit dial. pur
pureus nobilior est et alijs vtilior. nam virtus
eius contra ebrietatem est et facit vigilare et mala
repellit cogitatione et boni offert intellectum et
inest ei mollicies ad scilpendum.

De achate.

Achates est gemma nigra habens albas
venas et dicit achades a flume eius
dem nominis existens in sicilia ubi
que est gemma pinctus inuenta ut dicit yf. s.
modo aut in pluribus regionibus inuenit. est aut
quodam genere certum ut dicit dial. cum venis ce
ruleis Aliud genus est indial; varium cum guttulis
sanguineis. pinctum enim genus ut yf. dicit credidit
valere magicis artibus. nam cum ipsa temperata
ostendit. sicut flumina sic dicitur. De etiam genere vti
le est secundum dial. ad regum formas et humilata
monstranda somniorum. Certum aut genus mutat
pericula. gratum facit et placere et plurimum et sa
cudum et vires offert. tertiū genus s; indial
visum vult contra huiusmodi pestem contra venenum et
accessio eius odoriferum est ut dicit dial. s.

De albestone.

Albeston archadie est lapis ferax colo
ris ab igne nomen sortitus eo quod se
accessus nunquam exiguus de quo fabulatur
tū est illud mechanicum de quo gentiles capti sa
crilegio imitabant. In quodam enim templo venere
erat factum candelabrum in quo erat lucerna sic
ardens ut nulla temperate et nullo subterfugium
posset ut dicit yf. li. vii. m. c. de gemmis

De absalo.

Absalus est gemma nigra poterosa dil
tincta venis rubentibus hęc calidiora
ignis. yf. diebus calidior tenet ut dicit
yfid. capitulo de nigris gemmis.

De alabandina.

Alabandina est gemma dicta ab alabanda
regione asie cuius color similis est calcato
mossis in color ut yfid. c. de cristallis
secundum dial. aut alabandina est gemma clara et subtrusa

ut arduus cuius virtus est sanguinem puritate et
augmentum.

De argitice.

Argitice est gemma argenteo filis hinc
stigmata aurea cui similis in colore
andromaya. est enim lapis cuius color
colore argenteo est ut dicit yfid. cui est forma quodam
gula sicut reflexa et fortitudo sicut adamantis
huic putat vulgi nomen impositum ab eo quod
aioz impetus vel iracundias credidit reflexas
ut dicit yfid. c. de gemmis aureis

De astione.

Astion est gemma indial; cristallo propi
i cuius centro lucet stella fulgore lune
plene. sic autem dicitur ab astris eo quod
eis opposita fulgore caput yf. c. de cristallis

De allectoria.

Allectoria siue allecta est lapis qui
iuuenit in ventralibus gallinaceis cris
tallo obscuro similis cuius virtus magnitudo
est ad sane quietate hic certamine secundum magos
credidit reddere homines insuperabiles et in vic
tos ut dicitur in lapidario. de hac gemma dicit
dial. allectoria lapis excitat venere gratum
facit et allectat ac victore dicitur et oratorum
aioz reformant et reprimunt in ore sitim

De asterite.

Asterites est gemma candida in clusam
continens lucem sicut stella in nebula
additque solis radios candidantes

De amatide.

Amatides est lapis vel gemma a qua si
vestis fuerit contacta contra ignem resistit
et si igni ipsa non ardebit. hanc splen
dore accepto in medio apparet. et est similis
allium scissili omnibus magorum maleficis obuias
et resistens ut dicit yfid. li. vii. c. p.

De bitumine.

Bitume est terra gleba limosa et viscosa
in locis precipue palustribus generata est
aut secundum yf. li. vii. c. li. quodam terra gl
tiosa que in iudea asphalti in iudea reperit cuius
natura est ardens et ignis coacta et est tunc tenaci
tatis quod nec aqua nec ferro cupit. hanc solum sang
uine menstruali. est autem vtilis ad nauium opagiam
com. De hanc bitumine dicitur in plateario asphal
ti. bitumen iudicum calidum et siccat in iudea et
terra nigra coloris et poterosa et fetida et terra ut
dicitur aliq de spuma maris inuentum generata et
ad modum terre indurata. hanc autem virtutem attinere
consolidandi et osmundi et multum valere ad vulnere et
ulcera consolidanda. Si puluerizatur et sicco vul
neri supponatur et si vulnus fuerit multum longum et
lacum valet etiam ad passiones multas spiritus alia
opmentis. si ponatur super acetone et sumus eius
qui est fetidus super os et nares contrahatur

Valet iusuy fleumaticis somolētis liargicis
q̄ fleuma de capiti mltū purgat vt dicit pla

De berillo : .

Berill⁹ est lapis indians viriditate si-
milis smaragdo h̄ aū pallore polie
ab indis in .vi. angulas formas vt
col vis ebetudo repassu āzuloz extitit. alit
autē politus non habet fulgorē. zenera autē
eius sunt .p. vt dicit ysid⁹. c. de viridibus gē-
mis. vbi etiā statim subdit crisoberill⁹ spēs
sej est berilli cuius pallida viriditas i aurū
colore resplendet et hūc etiā india mittit
nobis Berilli v̄tutes describit dyas. dices
Inter berillos q̄ magis pallet melior ē v̄tus
eius ota piula hostiū et cōtra lites. in victū
reddit. et m̄tē in geniū bonū adhibet. valet
ota vicia epatis et ota suspiria et cructa-
ciones hūidos oculos sanat. manū gestācis
epurit si solis oculis radio opponat hominē
magis fiat et amorem coniungit conjugalem

De calulo : .

Calulus est lapillus terre admixtus
round⁹ atz durissim⁹. purus et ex
omni pte lenissim⁹ atz plan⁹. dicit⁹
autē calul⁹ eo q̄ sine molestia sui breuitate
et planicie a p̄dibz oculorū. au otriarius est
serupul⁹ lapillus sej asperimus et minutus
qui si inter pedem et calceū incidit valde no-
cet. hinc calaya dicit serupea id ē aspera atz
dura vt dicit ysid⁹. li. vi. c. iij. sepe autem la-
pillus i corpe animalis est calidis et viscosis
humoribz nūc in vesica nūc in renibus gene-
ratur vt dicit ost. q̄re sup. li. vii. de passioibz
renum. c. de calulo : .

De coze : .

Coze ē lapis sic dictus eo q̄ ferū ad-
m̄cedū auat. cois em̄ greco h̄mōe
māho dicit vt dicit ysid⁹. et ex h̄ is
alie aquarie sunt alie oleo indigent in actu
endo h̄ oleum leuem. aqua vero aciem acerū
mā reddit vt dicit ysid⁹. li. eo. d. c. iij. hec autē
coris p̄riū habet q̄ in hoc q̄ acūdo alteret
seruit paulatī se consumit vt dicit ḡgo. pul-
uis vero eius ab ipsius su⁹stancia resolutus
ozruit medicīne. v̄tute habet deficiati uā ro-
pauisūā et sanguis restrictuā vt dicit ost.

De calce : .

Calx est lapis adustus ex cui⁹ admix-
tione cum harena et aqua fit cementū
Est autem calcis dicta viua vt dicit
ysid⁹. q̄ dū fit actu frigida intus in occulto
feruentē habet vel otinet ignem vnde et per
fusa aqua statū ignis erumpit latens cuius
natura alig m̄tū habet. post q̄ em̄ arserit in
aquis icendit q̄bus sol; ignis extinguit. oleo

vero extinguit quo solet ignis accēdi. v̄sus
ei⁹ est fabricē necessari⁹ nā lapis lapidi nō
potest hēre forā nisi calce fit iūct⁹ Calcis
aūc que fit ex lapide albo et duro melior est
struēturis Ex molli vero v̄tilior est in tectis
hūcū qz ysid⁹ dicit libro .xvi. capitulo tercio
Calx autē fm̄ pla. calida est et sicca in .iij.
gradu. ue mixta aū oleo pustulas et vlnera
putrida iuuat et ichthones bene solidat. ar-
nē supflua corrodit nec in vlnere cōcēte p-
mittit Calx viua aū autipigmeto et aqua ad
modū pulvis decocta pilos cadere facit quia
suo acūte poros apit vt dicit ost. et pla : .

De cemento : .

Cementū est calcis et harena aū aqua
tēpate iūctio et mixtura q̄ ad lapi-
des cōiungēdos et pietes limēdos et
dealbādos sūme ē necessariā in picturis et
coloribz pietū primū stramētū et p̄cipiū est
cementū Melius autē adheret humefacto et
maxime si fuerit de plastro siue gipso Nam
vt dicit ysid⁹. gipsum calcis est cogamētū optimū
aūc oim lapidū est de lapide speculari factū
cementū qui lapis t̄m̄ lucet sicut v̄ trū et mul-
tū scissibilis in tenues crustas vt dicit ysid⁹
et est idē q̄ plastrū qd̄ in greco dicit gypsum
sed in teutonico spectaloniū nūcupat : .

De carbūalio : .

Carbūal⁹ lapis est preciosissim⁹ sic
dictus quia vt arbo est ignit⁹ cui⁹
fulgorē nec nocte v̄nicū lucet enim in
tenebris adeo vt flāmas ab oculos vibret
Sua ei⁹ sūt duodecim sed p̄taciōes sūt q̄ ful-
gēt et emittūt radios sicut ignis vt dicit ysid⁹.
li. vi. c. iij. Ibi dē subdit carbūalio grece
carbūal⁹ dicit. gignit i libia apud trozodi-
tas Inter has .xij. spēs p̄cellit auroitatis q̄
ignis est coloris. h̄ adida vna p̄tē. cuius
est p̄riū q̄ pietus in ignē velud inter mox-
tuos carbones extinguit. h̄ aqua plusus exar-
descit Alia est species carbūali nomine scan-
dashirus a loco indie vbi iuenit sic dictus in
cuius specie velud itra lucidos ignes apparēt
quedā gutte q̄si auree. et hec gēma est p̄cij
icōpāmbilis respectu aliaz Alia est species
que fignes appellat a lucernaz fragācia sic
dicta et hāc gēma remissū carbūalū dicit
Et est duplex. vna q̄ vt purpura radiat. al-
tera velud coccinei coloris seu ruboris. hec a
sole vel actu digitoz calefacta paleas et cartā
rū folia ad se rapere dicit. sculpturis resistit
Si vero aliqui seulpta fuerit dū signa in cēra
imp̄mit q̄i qdā aialis morlu partē cere seā
tollit vt dicit ysid⁹. ibidē Ad spēm carbūali
reducit balagus qui rubens est et plucid⁹

vt dicit dial. et dicit qd hec species carbū
culi in vena saphiri inuenit. et ideo ex vici-
mitate saphiri quādam nebulam ad modū
fauille circa ignem balagine atahit q̄ circa
eius superficiem se diffundit et hoc patz sen-
sibilitate si diligenti⁹ contempletur

De crisopasso

Crisopassus est lapis ethiopic⁹ quē
lux celat et p̄dit obscuritas. de nocte
em̄ est igne⁹ de die vero aureus vt dicit ysi-
bidē In die em̄ q̄h euanescent et fulgorem
amittēs q̄h aurū ep̄palleōit. Est autē alia
species crisopassi quā india nutrit. hic cris-
sopassus similis est passio i colore siue porro
et resperzē q̄busdā guttis auris vt dicitur
in lapidario.

De calcedonio

Calcedoni⁹ est lapis pallid⁹ et hebetē
pretēdēs colore q̄h mediū iter terribi-
lum et iacinctū vt dicit in lapidario
Nascit autē apud nasomos vt ferūt diuino
ym̄bre et inuenit ad repassū lunc plene vt
dicit ysi. li. xvi. Non inuenit nisi tricolor
vt dicit lapid. Omnia eius genera scaplarū
restituunt. calfact⁹ paleā attrahit ysi. Dic
lapis p̄foratus et portatus facit vicere causas
et valet oīa illusiones demonū et virtutes
assequat vt dicit dial.

De crisolito

Crisolitus ē lapis ethiopicus vt auz
lucēs et vt ignis scintillans mari in
colore est similis decimas ad viroē
in auro positus in sinistro lacerto gestatus
dicit terere demones et fugare. iuuat oīa
timores nocturnos et melācolia minuit aut
depellit et confortat intellectū vt dicit dial.
Crisoliti quā species ē crisolimphis. cuius
colore de die aureus de nocte vero igne⁹ iudi-
cat. Est et alia spēs crisoliti q̄ dicit crisolēt⁹
colore aure⁹ eius aspect⁹ de mane pulcherr
est. deinde eberat eius color et ē ignis capa-
cissim⁹ qui si iuxta ignē fuerit cici⁹ iflāmat
vt dicit ysi. li. xvi. de gemis auris.

De elidonio

Elidoni⁹ lapis est modicus tū p̄cio-
sus. Diuisus due sūt spēs sc̄i niger et
rufus. de ventre p̄ridinis extrahit
Parū q̄dē sūt et de formes sed in s̄tutib⁹ nō
sūt maiozib⁹ impares p̄mo multis alijs sūt
maiores. Vt em̄ rufus oīa lunaticā passionē
et contra insaniem et antiquum languorem
faciendum facit et gntum et placētē. Niger
vero valet oīa nocturnos hūores et febres
et ias. et lotus aqua sanat oculos hec dicit
in lapidario.

De cristallo

Cristallus lapis est telucēs clarus et
colore aq̄sus credit qd nix vel glacies
p̄ multoz ānoz spacia in durata. Vñ
et nomen ei greci de deūt. gignit in asia in
cypro maxime i septentrionalib⁹ alpib⁹ vbi
in estate sol feruentissim⁹ inuenit. et ideo qd
annosa et diuturna ē ibi glacies ideo soēm
reddit hāc q̄ cristallus noīat hīs hic si su-
erit opposit⁹ solis radijs adeo capit flammā
vt aridis fungis ignem p̄beat v̄ sus eius ad
pocula destiat nichil aliud opat q̄ frigidū
pati potest. huculq; ysi. li. xvi. c. xii. De
cristallo autem dicit dyas. cristallus non vi
frigoris tantū sed vi magis terestricatis in
lapidem induat. color autē illius glaciē est
simil⁹ hū⁹ hū⁹ est oīa sitim et ardorem qui
tritius melle et portatus lacte replet v̄tem. Si
ex causa calida lacrytus sit annis et etiam
suptus in potu valet oīa colericiā passionē et
viscerē si nō assit ostipacio lapis est luci p̄-
uius. Vñ las et alia q̄ in eo ponūt manifestat
Qd autē ex aq̄ materialit fiat cristall⁹ dicit
greg. sup̄ p̄m̄ ex. h. m̄q̄ aq̄ ex se fluitat.
S; p̄ frigoris vehemēciā in cristalli ouertit
fremicat. Vñ in ecclesiasticis flauit ventus
aq̄lo et ogelauit cristallū et hū⁹ assignat
aris rationē i li. m̄ch. vbi lapidea de substā-
cijs mineralib⁹ materialit sūt aq̄ vt dicit ti-
rusus lapides mineralia sunt de aq̄. S; etiā
terre a siccitate q̄ p̄mittit et que aq̄s terreū
vireū q̄ sup̄ aq̄ dicit et v̄ndit frigiditas
sup̄ dicta ex quo patet qd vera ē incio greg. et
eccle. q̄ dicit qd ex aq̄ potest cristall⁹ ḡari

De ceramo

Ceram⁹ ē lapis cristallo simil⁹ ceruleo
colore i fec⁹ et ē apud q̄mā. altze
est hyspanic⁹ tutilas vt flāma. hīj
adūt de locis comitru et dicit oīa vi sui gū-
opulari vt dicit ysi. ibi dicit i lapid. vbi di-
Cōtonat h̄erēdū cū fulmiāt igneus et her.
Rubibus illisū celo cadit iste lapillus. Qui
caste gerit hūc a fulmie nō ferit. Re. dom⁹
aut v̄lle q̄b⁹ affuerit lapis ille dicit v̄triusq̄
est ad p̄lia et causas vincēdas et valet ad
dulces sompnos vt dicit ibidem

De corallo

Coral⁹ nascit i mari rubro et q̄ diu
regit aq̄s lignū ē. h̄ stasi q̄h ex hīc
et t̄gic aere in lapidē indurat. Sūt
autē rami ei⁹ sub aq̄ cābidi et molles extracti
cū rethib⁹ rubescūt et lapidē iūat vt dicit ysi.
c. de rubis gemis et seq̄ ibidē oīa apud
nos p̄ciōsa ē india et margarita t̄to p̄ciōsus
est corallus apud indos hūc magi dicit res-
sistere oīa flumen ysi. idē dicit in lapid.

Lib. 156

ipsius est ait p̄oastes mita p̄estās flūia
ciphonas tēp̄tates q; repellit a iate ul tecto
q̄ū; ḡiāē est autē duplex albus r̄ rufus r̄
nūq̄ vltra semip̄dem longius inueniē fuf̄
maxime valz p̄ta omnē flū p̄ū sanguis p̄ta
epilēciam et p̄ta dyabolica et varia monstra
m̄t̄plicat fructus r̄ eppedit fines r̄ p̄ncipia
negocior̄

De coineolo

Queneolus lapis ē rufus et obscur̄
vtilis tamē est r̄ p̄ciolus qui in collo
suspēsus vel in d̄gito p̄tatis in bis
cep̄tado surgētes mitgat ias sanguinis ex
mēbro sistit q̄zū; flūuē p̄cipue talē patit
si femina flūū v̄ dicitur in lapidario :

De dyonifio

Dionifius lapis est niger vel fusc̄
rubentibus renis p̄p̄t̄at aut ita
q; si aq̄ mixtus c̄t̄at vinū flagrat
r̄ tamē q̄d in illo mita ē ebrietati resistit v̄
dicit yfidoanis libro .xvi.

De diadoco :

Diadocos lapis est pallidus lucēs vt
barillus et est aptus ad ēp̄ōsa a de
monibz optinēd̄a. epciat em̄ demo
nes et fantasmata et si de ficto quis forsan
applicet illū p̄tinus affectū solitas amittet
vires. nā facit hic lapis ē et q̄ mors stermit
abh̄eret sicut dicit in lapidario :

De ere :

Es a splendore aeris est v̄ū vt dicit
yfid̄. Apud antiq̄s em̄ anteq̄ ferri
agnitus fuit v̄lus. ere q̄p̄e p̄mi p̄sci
debāt terrā et belli certamīa pagebāt. tunc
aurū et argētū v̄ciebant. nūc vero aux in
sūmo honore est Sic v̄lueda etas omuat tē
pora v̄rū. verba sūt yfid̄. li. xvi. Idē autē es
est et cuprū. q̄a v̄rūq; ex eodem lapide p̄r
de coccione ignis resoluūt lapis calore ignis
ēsolutus in es ouerit Job .xxvii. Cōponit
autē es siue cuprū sicut et alia metalla ex sul
fure et argēto viuo. sed hoc accidit q̄ plus
est de sulphure q̄ de argēto viuo Et sulphur
est terrēū nō pur̄ ruberū habens colōrē abusc̄
tem Argentū vero viūū mediocre nec nimis
grossū nec nimis subtile. et ex tali om̄p̄tio
ne es generat sicut dicit arif. Sicut autē di
cit yfid̄. c. de ere Es si fuit admixtū cū alijs
metallis colōrē mutat p̄ter et virtutē vt p̄;
in auricalco et in ere conchio q̄a cū diuerhis
metallis ē cōiūctū V̄n̄ q̄ddā est albū ad m̄to
tē argētū accedēs Aliud fuscū spēm auri epp̄
mēs Ceraū in q̄ cūctoz est tēp̄ries Est et
aliud gen̄eris q̄d dicit coronariū. q̄d scz ex
ductili ere in laminas attenuat r̄ felle thau
ri figit spēm auri p̄tendit in corona hūitā

onū. v̄ū et coronariū est v̄ū Es aut quod
ductile est et malleo p̄ducit r̄gulare appella
tur Cōtra fufile q̄d t̄m̄ fūdit Sed q̄d fufile
est sub malleo fragile ē Cū aut es bene pur
gat et ab om̄ibz vicijs excoquit ductile effi
ciē et r̄gulare Omne autē es in frigore mag
no melius fūdit Es celer̄ rubiginē cōtrahit
nisi oleo purgat Itē inter om̄ia metalla est
v̄ū. Imū et maxie p̄tatis hucusq; yfid̄. li.
xvi. Maxime ouenit v̄siu tū. arū et t̄p̄ana
rū p̄pter suā sonoritatē r̄ dumbilitatē Lapis
v̄ū excoquit est maxime duricie r̄ opactiois
Vnde nō facile fūgit nisi prius in r̄p̄ igne
fortissimo epurat Octies autē vel noies obu
rit anq̄ extrahat p̄fecte de lapide r̄ purgat
sicut michi sepius certissime assueuerūt in
loco vbi fodire eris purgatores. v̄asa enea
rubigiosa sūt r̄ erugiosa nisi sepī aēa aspe
ta cōtrahēt Olfactu etiā et gustu sūt abhomi
nabilia nisi cū stagno sint lineta Es etiā si
hi stagno fuerit de facili v̄rit et cremat vt
dicit yfid̄. c. de stagno Es vero epulstū r̄ pul
uerisatū vt dicit in plat. habet virtutē dissol
uendi et cōsumendi et extenuādi et humores
noptos expurgādi. vulnera sanandi caliginē
oculorū purgat carnes sup̄fluas corrodit
et v̄terius crescere non p̄mittit vt dicit
plat. et etiā dyal.

De electro

Electrū est v̄atū eo q; ab solis radiū
auro clarius luceat r̄ argento n̄ in
solū electrū dicit efficiat et h̄ me
tallū omnibz metallis ē nobilius. huī tria
sūt genera Vnū q̄d ex p̄mo arbore fluit q̄d
siccū dicit q̄ūdo em̄ p̄mo fluit de arbore est
liquidū gūmī. Sed post indurat calore vel
frigore i duriciā lapidis p̄spici vt cristalli
Alterū genus metallū dicit q; inuenit et in
p̄cio habet. t̄rciū sit de tribz p̄cijs auri et
vna argēti. electrū vero q̄d naturale est. illī
est nature vt in ouiuio r̄ blūa clar̄ auctis
metallis fulgeat r̄ venenū p̄dat nā si in fun
das stridētē edit et in colozes v̄arios i mod̄
arc̄ celestis se mutare subito cōsueūt. huc
usq; yfid̄. li. xv. de metallis v̄sio. De electro
autē artificiali dicit sup̄ e. e. dū auri inquit
ḡḡ. m̄lceat cū argento. argentū ad claritatē
cōsūt. aurū autē cū claritate argēti tēp̄ aū
v̄tutem suā nō p̄dit sed cōiūmo do ad decōrē
coadm̄ixti argenti aliquāulum expallescit
Electrū etiā v̄rū aq̄busdā arpago dicit eo
q̄d attritu digitorū acceptu calozis omnia
folia r̄ paleas r̄ v̄st̄mētōz s̄mbrias rapiat
et attrahat sicut magnes ferrū vt dicit yfi.
li. xv. c. de rubis gēmis. de facili autē q̄zū;

modo homo vluerit caput colore et fictus
Vn de radice auense et ocilio de facili infiat
vt dicit idē ibidē.

De echite .i.

Echites lapis ē indicus q̄ phais q̄ in
littoibz oceani infum tā idici maris
q̄ phici inuenit. Est aut lapis colore
pumiceo hanc dicit in lapid. et est duplex vt
dicit ysid. scz mascul⁹ q̄ femina. vñ q̄ bini sp
in nidis aq̄lay inueniunt. nec sū hijs parre
potest aq̄la. et ideo aq̄la istos seruat in nido
suo. Vox mascul⁹ durus est et simil gallo et
subtrahās. femine⁹ vō mollis ē. h̄j lapilli
alligati pienti faciūt ptus celeritatē et etiā
faciunt aliq̄do abortiū si nimis diu ibi di
mitantur. aliq̄t exidūt vultu n̄h cito a pu
rientibz auferat vt dicit ysid. h̄. p. vi. c. iij.
Hic etiā lapis more pgnatis a iū lapidē in
se tenet clausū vt dicit dial. et in lapid. di.
Contingit hic aliū pgnatis more lapillū. Et
vñs ē oftere sobetate. diuicias augz. q̄ amorē
et facit victorē et fauorabile q̄ aduoz. phi
bet casū. si de veneni sp̄ude q̄s suspect⁹ fuerit
si vō fuerit. hic lapis sub cito ei⁹ p̄sit. cibū
de glutire nō p̄mittit. q̄ si lapis subtractus
fuit cibū de glutire nō tardabit.

De emachite .i.

Emachites lapis ē rufus ferrugine⁹
afric⁹ q̄ indic⁹ ac ambicus sic dicit⁹
eo q̄ cruore resolutus in colore sag
uineū mox erūpit vt dicit ysid. v. p̄tra vñce
flurū q̄ oculoꝝ dolores. vñ venenū q̄ serpētis
moꝝū q̄ ventris flurū. omnē sanguinē strigit
q̄ maxime muliebrē q̄ gingiuaz vt dicit dial.
In pl̄t. at di. frigide q̄ sicte esse oplexionis
et habet vñce oftrigēdi flurū sanguinis. ab
emach q̄ ē sanguis q̄ chites q̄ ē s̄sto tis. Vñ
v. emoptoias. i. sanguinē vñ abo q̄ disēte. q̄
tis singularē p̄bidū est.

De elitropia .i.

Elitropia gēma est viridis cū guttis
pumiceis venis sanguineis sup̄persa.
Et ē dicta ab effectu. q̄ si p̄sit in aq̄
radis sol opposita ebullit facit aquā in vase
p̄iā resolut in nebulam et post paululum
resoluitur in guttulas pl̄uiales. Nec eadem
etiam gēma videtur posse facere mira. Nam
posita in plui i aqua clara radios solis mu
tat et ex aeris refferāssione obumbrat vi
detur radiorum solarium claritatem et quēdā
induce in aere consanguineum colorem ac si
sol ex interposicione corporis lunaris ad solē
sol eclipticus pati tenebras videbatur. Et
ideo quia illa videt solis posse mutare clari
tatem elitropia. vñ solis auersio nuncupatur

et hoc ep̄p̄le dicit ysid. q̄ dyas. in lapidatio
dicit ex te nomē h̄ns est in elitropia gēma.
Que solis radis in aqua subiecta vacillo
sanguineū reddat mutato luce solē. ecliphim
q̄ nouā terris effundens agit. et dicit ysi.
q̄ ita manifestat in cantatoꝝ stulticiā q̄ ma
goꝝ quī i s̄ris p̄digis gliant illudunt em
honnē aspectibz in hijs que opantē sicut
facit gēma sup̄dicta de qua ex emphicando
dicit q̄ herba eiusdē nominis ai quibus dā
incantacionibus p̄dditas fallendo visum in
tuēciū facit potantē hoīem nō videri i mltis
alijs. est gēma hec comēdabilis. q̄ sangui
nē strigit vñena tollit nec falli poterit q̄ eū
gesserit. et.

De enidro

Enidros puus lapis est et modicus
perpetuis distillat guttis nec tñ liq̄
fit omnino nec efficit aliq̄ modo mico.
Vnde dicit in lapid. p̄p̄tū fletus lacrimis
distillat enidros. qui velut ex pleni fontis
scaturigine manat et dicit ibidē qd̄ difficile
est huiusmodi reddere racionē. q̄ si gutta de
fluit de lapidis substācia. q̄rit si mico efficit
vel omnino liq̄scit. Si vero res vel aliud ipsū
imprimēū ingredit q̄t est q̄ ingrediens nō
repellit egredientē. potest tamē esse vt michi
videt q̄ vñs lapidis odolat in aquā aetern
sibi vicin⁹ appinquāt et iam videt exire de
substācia lapidis qd̄ egredit de substācia
aeris circūstātis.

De episte

Epistes est lapillus rutilans et ru
biāndus. q̄ ex p̄te cordis gestat. tū
seruat. op̄scit sedicioes cohercet
loustas q̄ vloces steriles nebulas ac gē
dines a fructibz terre et opponit soli ignem
et radios emittat et si hūc lapidē in aq̄ fer
uentem phiceres cessat eius ebullicio et post
modū frigescit vt dicit ysid. et dyas.

De epolicero

Epoliceros lapis ē sic dictus eo q̄
pl̄. coloribz ē distict⁹. q̄ ē pu⁹ valde
q̄ efficit oculos inuētis hoīs tremulos. i. libia
apud trogoditas inuenit.

De ferro

Ferū a feriendo est dictū vt dicit ysi.
sua em duricie ferit domat et dicit
omnia geneta metalloꝝ. q̄ qd̄ q̄uis
de tra origine otahat durissimū tā ē q̄ solis
di. s̄m et iō oia alia feriedo op̄mit q̄ dilatat
q̄ h̄ vt dicit ysid. iūz terre gen⁹ nomē assuit
materiall valat. q̄ s̄m h̄ mag⁹ dicit vel m̄
iueit. ḡnat aut ferz s̄m ap. ex argēto viuo
grosso nō m̄do nez poroso terreo et sulphure
grosso nō p̄sit i aut op̄posiōe pl̄ ē de p̄dicto
sulphure q̄ de argēto viuo vñ app̄t̄ doium
frigidū q̄ h̄ci et terre ferū frigidū et sicū

valde durū est in suis partibus et spaciū et quā
 min⁹ habet in se aeri et aquei hūidi q̄ alia
 metalla ideo ad resoluēdū in igne difficile ē
 et graue ad remollēdū vt dicit ric. ferrum
 ta vero cū oleo tepare mos est ne aliqua feri
 giditate nimīū induant vt dicit phid. ferrū
 ex sanguinis contactu citissime rubiginē contra
 hit et ei⁹ substāciā subintraverit vix recedit
 vt dicit phid. rubigo est viciū todens ferrū
 qd ei accidit vlt sue substāciē puritate siue ex
 hoc contactu et vicinitate siue ex sanguinis siue
 cuiuslibz in ferri aut hūidi vaporeis q̄litate et
 subdit idem a ferro nōt sanguis hūanus se
 viciū ē qz de re nulla alia ita cito p rubiginē
 sumit sicut q̄nto humano sāgne immūdat
 Cū ad amāre cordiā habet vnde et adamas
 ipsū attrahit et ipsū attractū etiā mediante
 vase argenteo vel eneo ipsū sequit ei⁹ sub
 icit et obedit. Si ferrū bene politū a lūe vel
 aereo lūmū fuerit similitū ei erit rubiginē
 crebit politū ferrū si cersū seu medulla cet
 uina fuerit plimitū phid. ferrū candens si in
 vino vel in lacte sepius extinctū fuerit ipsū
 vniū splenetis et alijs morbidis medicata
 facit vt dicit ostā. ferrū etiā vt dicit phid.
 accensū igni nisi inducet ictibz corūpit ru
 bens in igne non est vtile ad audēdum neqz
 anteq̄ albescere incipiat vel albere vsus ferri
 valioz est homi in pluribus q̄ vsus auri et
 gūis pl⁹ diligať auri spēs ab auaris sine
 ferro res publica tute nō agit. quia sine ei⁹
 metu securitas ab hostibz non habet. ferro
 omnis iusticia regitur. uetur innocēcia. et
 in pborū audacia ferri metu cohercet. sine
 ferro nullū fere opus mathematicū vix ph
 cit nullū edificū citruē agriculturā silla re
 nus exerceť. et ideo fm phid. est dictū ferrū
 eo qz farina. semina cōdat. q̄a sine ferro nec
 pams de terra acq̄it nec etiā iam pat pais
 sine ferro ague diuidit vt in vsum cib i ab
 homie assumat. Item ferrū ferro auit vt
 dicit salomō nam ofricacione mutua ebetata
 ferri itex attenuat et sic auit ut inde facili⁹
 qz ibz mōdat. Doctia dicit ferri immūdiā
 que in igne excoquit et est sic dicta eo qz de
 ferro ignis violēcia sit exalta vt dicit y h.

De ferrugine :

Ferrugo est limatura ferri sicut squa
 ma ē illud qz euolat ex passione fer
 ri et habet viciū sicandi et attenuā
 di et ideo valet ota opilacionem splenis. v
 mīū tamē potēt exicat in tantū qz aliquādo
 dicit ad mortē nisi puluere adamantis vel
 aqua in qua p noctem iauerit ei⁹ violēcia
 v pnať cōtra emortōis ad dicit esse puluis

eius optim⁹. Differtia id ē fluxū ventis
 stringit vt in pla. ferrugo etiam dicit ferri
 rubigo et corrosio dicta a corrodo. Dicit
 tamē. pprie erugo ab erodo nō ab emito
 vt dicit phid. man⁹ hōdem tangentis inficit
 et maasā de forme post se relinqt. q̄nto fery
 magis purū et politū tanto euādēd⁹ et cit⁹
 a rubiginē defedat et difficilius remouetur
 nec ē facill deponē nisi tbo mois scz p ignis
 excoctōne vel p ferre vel p lime corrosionem
 vel p collacionem lapidis et durioris arenule
 ex tēhōne. hoc autē habet ppriū eruginis
 in ferrio qd occasione leuū tuerit ad loū
 in quo semel radicitur :

De gleba :

Gleba ex collectione pulueis est infi
 mul in vno glomē coadunata vt di
 cit phid. li. pvi. c. vi. Terra em ligata
 gleba est soluta vero puluis Indunata in
 globū terra semē nō recipit et receptū erūpe
 re in germē non pūctit. ofracta vero tegit
 femina atz nutrit p pluuiā remollita quādā
 piguedimē i se reoli rit quā ad feminū pduc
 tionē radicitō circūdat vt dicit gfg. Aliq̄
 etiā glebe natura i se cōtinēt mineralē. et ideo
 ex glebis diuersarū rerū spēs pduat sicut
 dicit gfg. sup illū loū iob xxviii. lapides sa
 phira locis eius et glebe illius aurū :

De gemma :

Gemma dicit eo qz luceat instar gū
 mi vt dicit ph. gēme hōdē magnū
 decorē varietate colorū pbent auro
 ideo autē dicit phid. p̄ciose qz rare sunt atqz
 are omne em rarū magnū et p̄ciosū vocatur
 sicut scriptū est. erat sermo dei p̄ciosus id ē
 raris phid. nec aliau debet videri dubiū aut
 fallū q̄ sua sit v̄tus diuinit⁹ infra gēmis
 quia sicut dicit i lapid. Ingens est herbis
 v̄tus sed maxima gēmis. Quarū qdam in
 venis terre iueniūt et cū medullis effodiūt
 qdam a p̄fundo maris euo mūt et ḡnomis ip
 saz locus ignoat et tales gēme sepe i licoibz
 maris et fluuioz glareis repiūt. qdā in corpo
 rebz autū et reptiliū sepi⁹ p̄creat. Vnde q̄nto
 cūqz aut gēme venerint incredibili v̄tute in
 ueniūt diuinitus ifignes q̄nto nobiles sūt
 et rare. nam vt dicit phid. c. de gēmis aureis
 in qbusdā autē gēmarū generibz v̄tas a fal
 sis discernere magna difficultas est. nā sepe
 ille qz sunt false et sophisticē v̄ris vidēt esse
 similitē ita vt vix possūt v̄re a sophisticis de
 p̄heudi. q̄a quidam vt dicit phid. p smang
 do vitrum aere inficiunt et fallit oculos sub
 dola qdam viciditatis similitudo sine em̄ frau
 de nūlla immortaliū est vita. omnes autē nō

et albidus gemas ceras solem appellat. eo
quod densitate sui obscurus ybidus. h. sepe fallit
hic iudicantes. quia plus virtus sepe latet in
puulo adamante ferrugineo et obscuro quam in
lardo lucidissimo vel berillo.

De gagate.

Gagates est lapis rubis et tunc prius
sus qui primo in sicilia et gagate flumine
est repertus fluore fluminis ad ripam
raret. unde et nominatus quous in britania sit
plurimus et optimus ut dicit ybidus. Est autem duplex
seu glaucus et niger. niger autem est planus leuis
et facilius obustibilis. igni appositus fons sicut
et huius incensus aut odore suo serpentes fugat
demoniacos prodit et de demonibus otarius esse
putatur. ybidus virtutem prodit. quia aqua eius bibita
si bibens est virgo non urinabit si non est virgo
statim urinam emittet. etiam contra voluntatem ut dicit
dial. et sic ybiditas per lapidem experitur ut dicit
autem auctores. Item idem lapis tamen niger qui glaucus
atque digitum calefactus paleas leues sibi
appositas attrahere consuevit. ponis autem proferit
protopidis. quia nociuum consumit huiusmodi et dicitur
profortare per sua forsitan siccitate et etiam oculi
ta quietate. Item puluis eius appositus dentes
roboret debiles et lapatos. Item miltum diu valde
contra phantasmatum et nocturnas demonum ex-
actiones. Item eius subfumigatio puocat miltum
quod casu aliquo sunt ablata. Item dicitur sedare dolores
ventris quod stomachus patitur casu aliquo subuulsi-
one. Item dicitur prestigias et carmina dum resoluunt
ut dicitur in lapide. Item valde accelerat primum et
adiuuat pietatem ut dicitur in lapide. Unde si lapis
tam grossus et rubis tamen mirabilia operatur nullus
propter exterioris faciem vilipendens. et quod diu ut
latus iterum ignorat. De hoc autem lapide dicit ybidus.
in aqua accenditur exstinguuntur vero in oleo quod est mirum.

De galactile.

Galactiles est lapis colore candidus gustu
suauis qui si attritus fuerit quodam lacteu
de se emittit ut dicitur ybidus. lapis in ore
clausus turbat mentem. circundatus collo vbera
lacte et plerumque alligatus femori dat faciles pro-
mptus atque sale si circumspergant oculi oues
et plerumque lacte et scabies fugat ab eis ut dicitur
dial.

De zelaci.

Zelacia gema est candida habens specie-
graminis in figura. Et est mirum frigidus
dicitur quod nunquam ab igne calcit ybidus.

De gratice.

Gratice lapis est niger qui super virtutem
colore. que prius abluunt si quis gestauit
ore dicitur mor poterit quod de se cogitat
aliter sic dicitur in lapide. dilectum reddat et amabilem
et si super quod est huiusmodi probat ut dicitur. nam si in virtutem

fuerit et tunc aliam uis nielle et muscis expressit
relinquit eum musce si prius fuerit iste lapis.
Sed si lapide subtraxerit sugent corpus eius
et corrumpent.

De iaspide.

Iaspis est gemma viridis sicut smaragdus
similis sed grossioris simplex est colore
viridis. eius species sunt. xvij. ut dicitur
ybidus. nam iaspis viridis vero purpuram gema
dicitur quous autem eius color precipuus sit
viridis tamen multos habet alios inter mixtos
eius virtus est temperare febres et propter hunc
in hiis qui gestant ipsum caste. Iuuat etiam
propter mentem fugat phantasmatum et inter pericula
facit hominem tunc interiori refrigerat ardore
fluentem proferit sanguinem et sudorem lururiam
cohibet et impedit conceptum menstrua ostendit et
emoroides. Si puluerizet datus cum lacte
placem iuuetenata sanat. sordes oculorum purgat
et visum auarit et confortat maleficiis et in con-
tentionibus resistit efficacior est in argento quam in
auro in capite aspidis iuenit lapillus iaspis
dis filis qui mirum credit esse efficacior et virtutis
et ideo quodam iaspide quam aspidem dicitur esse cre-
ditur. totum autem creditur habere virtutes que huiusmodi diuersas
virtutes et colores ut dicitur dial. in montibus
scitice inuenitur optimus et griffombus cul-
todit. quod admodum smaragdus ut dicitur ybidus.

De iacincto.

Iacinctus lapis est ceruleus et saphy-
ri colore alioquin tunc et propter hunc ex
colore suo nomen habens ut dicitur ybidus.
Lapis iacinctus quodam in ethiopia est in virtutibus
optimus et qui nec nimis clarus nec etiam nimis est
obscurus vel obtusus. Sed ex virtutibus temperamento
mediocriter est resurgens ybidus. hic non rutilat
equiliter. sereno enim gratius et etiam propius in
nubilo contra oculis est marcidus et obtusus ybidus.
in os missus sentit frigidus ad sculpendum est
durissimus. non tamen est in virtute. quia ab adamante
scrubitur et signatur ut dicitur ybidus. secundum dya. Iacinctus
lapis est sic colore ceruleus sic sub rufus nunc
purpureus siue venet. et sunt. iij. species. nam sunt
grati ateni et veneti. Sed inter istos grati
et blauj sunt meliores. iste lapis mirabilis est
qui aeri maxime se conformat ut in nubilo sit
nubilus et in sereno non sit sereno. istius lapidis
est virtus singularis secundum auctores quod offert le-
ticia et otaria melancolicis quietati. confortat
est virtutis sic de eius speciebus dicitur. confortat et aucti-
virtutes huiusmodi efficacior. fugat et venas suspiciones
resistit etiam diuersis pestilenciis que solent
in aere sepius generari. vigorem etiam dat
membris et vegetat netuos et dulcem ac sa-
lutaris dat saporem ut dicitur dial. maxime

est saphiro q̄a s̄m̄ oēs qui de gemis tractant
tanto in suis effectibz est efficacior q̄nto pl̄
in colore et substācia saphiro appropinquat
et talis iacinctus veneno obiūat et toxicū cō
trahat. d̄iasc̄. ei c̄ciā q̄dam assimilāt herba
eius de nois in colore et in m̄ltis ē ei par q̄uis
non p̄ omnia in valore fiat dicit ysid̄.

De iude :

Ius ē lapis eragonis id ē. vi. angu
lis vt dicit ysid̄. qui p̄mo in arabia
iuxta mare rubrū est in ventus. nūc
autē i pluribz locis inuenit sc̄z in ḡmania et
in hybernia et in multis regionibz aquilonis
Est autē in colore p̄ sp̄ciū cristallo similis
vt dicit ysid̄. et dicit yris p̄ similitudinē ar
c̄ celestis q̄ passio sole subrecto sp̄s et alo
res arc̄ celestis i prios pietes oppositos re
presentat vt dicit ysid̄. eadē credit habere
vtutes quas et berillus nisi q̄ tante nō inue
nit q̄ntitatis vt dicit dyasc̄. Insup hic la
pis vt fertur copat̄ pturienti vel vt cicius
patiat vel saltē vt dolozē ptus facili⁹ sustine
at et non tantum de p̄tialo p̄tineat :

De iena :

Iena est gēma q̄ i oculis hyene bestie
inuenit. que si sub lingua homis sub
dita ipsum dicunt predicere plurima iam fu
tura ut dicit ysid̄. et lapis.

De kame :

Ramen lapis est in colore nūc albus
nūc subinger nunc subrubiaundus
nūc varijs coloribz distinctus. est at̄
sic dicit̄ a kaumate q̄s est idē q̄ icendū. nā
in locis sulphureis et calidis inuenit aut̄ vt
tus s̄m̄ dyasc̄. est curare p̄tropisim diuis
ymagnibz et figuris sculpi et poliare :

De kalbiate :

Ralbates ē lapis t̄n̄ lucid⁹ cristallo
similis q̄ credit dare eloq̄ciā hono
rem et graciā et defendit a noxijs et
venēndis et curat tumorē epatis et splems
vt dicit dyasc̄. :

De kalcophano :

Ralcophanus ē niger lapillus colore
de pictus qui gesta tus in ore dicitur
clarificare vocem et defendere a anu
cedine fauces vt dicitur in lapid̄. :

De ligurio :

Ligurius lapis ē in colore electro si
milis dicit̄ vt dicit ysid̄. a linze bes
tia eius cui⁹ vrina inter haenulas
genemat. vitas ei⁹ ē paleas attrahē. valet
contra dolozē stomachi et strūgt̄ fluxū ventris
p̄trebat. valet ictericis et discoloratis quia
p̄ditūm colozem restituit vt dicit dyasc̄. :

De lippaea :

Lippaea est gēma de ficticis p̄tibz
venens cuius pprietas est q̄ omne
genus feraz ad ipsius pl̄enciā se p̄pe
tat et ipsū intuet. vnde venatores feraz quas
canū cursu capē nō possūt soli⁹ lipparie aspec
tu ad se duant fiat dicit in lapid̄. :

De margarita :

Margarita oim gemaz c̄biday ē pd
pua vt dicit ysid̄. q̄ inde margarita
nomine est vocata quia in concheis
maris super hoc genus lapidis inuenitur.
Nascitur in aene cōchee fiat in piscū cere
bro lapilli aliqui inueniuntur. gignit ex celesti
rore q̄ certo tēpore anni cōchee hauriūt. Ex
quibz margaritis quedā vniones nūcipantur
habentes aptū nomē eo q̄ tm̄ vn⁹ et nūq̄
duo plures simul repiūtur. Sunt meliores
autē margarite c̄bide q̄ que flauescūt. Illas
autē q̄ iuentus aut maturi voris ocep̄cō
has senectus v̄l resp̄tinus aer reddit obseu
tas hucusq̄ ysid̄. li. p̄vi. Inueniūt autē q̄dā
p̄forate naturaliter et ille sūt alijs meliores
Quedā p̄forant̄ arte vt dicit plat̄. Sunt
autē eligēde q̄ sūt albe et clare speculares et
rotūde. Habent autē vtutē ofortatiuā l̄ a tota
sp̄e vt dicit̄ quidā vel q̄z asperitate q̄dā a p̄
gunē mēbia a supfluis humoibz eo q̄ ostū
gēdo et coartādo ofortat. Valēt contra ardiaā
et sicopin cordis et contra debilitatē q̄ puenit
ex fluxu medicine. Valet etiā contra fluxū sag
iunis et fluxū ventris vt dicit plat̄. Dicit̄
autē in lapid̄. q̄ cū margarite generat̄ ex vo
re q̄ q̄to rotūtis pl̄ficrit aeris haurit̄ t̄to
matore gignit rotūcio gēma. Nā vltm̄ semi
nuce caescē nulla putat̄. Dicit̄ etiā ibidē q̄ si
illo tēpe quo ex haurtu voris incipit gēma
generari si supuenerit coruscacō v̄l tonitrus
ex subita fortitudine claudis cōcha et sic pa
titur abortim. Ab india autē et antiqua britā
nia nobiliores margarite transmittuntur vt
dicitur ibidem. :

De magne :

Magnes lapis est indius ferruginel
coloris. In india apud trogoditas
inuenit. ferrū trahit. adeo em̄ vt di
cit ysid̄. trahit ferrū vt arenā faciat anulo
rū. inde cū vulg⁹ ferrū viuū appellat̄. si quis
etiā vitrū creditur trahere sicut ferrū. Cuius
tāta vis est vt dicit ar̄g⁹. q̄ si quis eūdem
magnetem tenuerit sub vase auro vel eneo
ferrū q̄ d̄sup posuerit ex motu lapidis sub
ferrū desup mouebit et seq̄tur ibidem. Vnde
factū est in q̄dā tēplo simulacru de ferro q̄s
in aere p̄dere videt̄. Est em̄ alia sp̄s magne

in ethiopia q̄ ferz respuit et a se fugat. Ide
eciā magnes aliq̄ vno angulo ferrū trahit
et in alio a se expellit. Omnis at̄ tāto ē melior
q̄to cecilioz hucusq̄ p̄h. fm̄ dial. v̄o q̄ lapid.
recolliat maritos p̄oribz. auget gratiam q̄
decoz in sermones. Itē cū nulla aurat p̄ro
p̄him q̄ splenē allopicā et arsum. puluis eius
aspectus p̄ q̄tuoz angulos dom̄ sup carboēs
existentibz in domo videbit subito dom̄ tuē
ex v̄tigne cerebri omocione. Magnes eciā
sic q̄ adamās apiti caste mulieris supposit̄
cogit eam subito amplecti v̄z suū. si adul
tē fuerit subito a lecto se mouebit timore
phantasie. Hoc lapide maxime v̄tute magi
fm̄ plat. lapis magnes alidus est et sicus
in. iij. gradu virtutē habet attrahendi ferrū
Montes em̄ sunt ex huiusmodi lapidibus
Vnde naues ferro opactas attrahūt et dis
soluunt. Vñ precipue valz vulneratis puluis
eius confectus cū aplicon appositus vulneri
ferrū em̄ attrahit. puluis eciā magnetis in
quātitate duozū dragmatū cū succo femiali
valet et̄ā p̄dropisim et splenē et allopicā
vt dicit auicen.

Melomites ē lapis dictus eo q̄ dulcē
et melleū emittit succū vt dicit p̄h.
et est bicolor scz viridis in vna pte et melli
similis in alia.

Menophite
Enophitis ē lapis a loco egypti sic
dicit gematis ē nature vt dicit p̄h.
V̄t dicit ac sup loca q̄ v̄tēda sūt
secūda potius v̄t cū aceto limet̄ ita facit ob
stupescere corp̄ q̄ nō sendat curatū.

Mirra
Frites ē gēma sic dicta eo q̄ mirra
in colore similis ē qui op̄sus spirat
odorem sicut nardus

Medo
Edus ē gēma l̄ lapis p̄ciosus i me
doz egione ep̄us q̄ q̄n̄ est viridis
coloreis q̄n̄ nigri vt dicit dial. virt̄ huius est
otra cedatē oailoz. sanat podagm̄ h̄ cū lacte
mulieris masculū p̄turiētis tēpet. iimili mō
v̄z otra doloz tenu et frenetiā passionē. si
vero lapis niger resoluat sup aur̄ et in aqua
calida et aliaū def̄ illa aq̄ ad bibendū iter
fide v̄m̄tū et stomachi subūsiōne. si v̄o f̄os
inde lauel mirabiliter excoiat et lebit visū
et auferet omnino vt dicit in lapid.

Merochite
Erochites gemma est viridis smar
tagdo similis. spissioris tamen et
grossioris est vitreis q̄ smaragous

Vnde et colore maluea nomē accepit vt dicit
p̄h. et nascitur in ambia. est autem substā
cie valde mollis et tamen valde vtilis. quia
sicut dicit dyal. virtute sua custodit a noci
uis aribus

Marmore
Armōz greco sermone a viriditate
vocat vt dicit p̄h. sūt aut marmora
vt dicit id. lapides ep̄mij q̄ maculis
et coloribz amēdant. nam marmoz ḡna in
finita sūt nō tamē oia a rupibz incidū ē sed
m̄ta sub terra spersa sūt vt marmoz iacēde
monum viride et p̄ciosū. similiter et marmoz
ophites qz maculis serp̄tū filie est. Vnde et
vocabulū sup̄sit. cuius duo sūt ḡna melle ac
cābidū nigri durū. Armoz purpures ex
egypto ē rubrū cābidū interueniētibz p̄ctis
et vocat purpures eo q̄ rubeat vt purpura
Sūt et alia m̄ta ḡna vt alabastrū et patriū
de q̄ infra dicit. est et aliud gen̄ scz coalitū
in alia receptū nō h̄ns v̄tra duos cubitos i
mēsurā et est cābidū fere sic ebur. tamē h̄ns
q̄sdā maculas q̄dā p̄pocione ebulo nigra
ē et thebaicū tinctū auris guttis et inueniē
in pte egyptioz naturalit apū vt super illud
collitū et testē. Sūt et alia ḡna q̄ i officinis
rupibzqz gignuntur et marmoz dunt h̄ū
gute aromatische similitum ex quo colūpne
ingentes sunt lamina atqz turres. et et ca
risteum viride et optimum nomē habens ab
aspectu eo q̄ ḡū h̄t h̄ns q̄ gemas sculpiūt.
Vniū enim viriditas reficit oculos est et
viriditum q̄ nimbida mittit q̄ fricatum
suum simile croco reddit. Vnde et nomē ac
cepit. Sunt et alie multe marmozū biū
ficates de quibus exemplificat p̄h. li. p̄i.
h̄t ad p̄sens sufficiāt. in armoz itaqz a h̄ns
lapidibus est solidius fortius et pulchrius et
vtilius in cuius v̄nis diuersarum gemmaz
materia inuenitur propter soliditatem sui
difficilimi sculpiatur et politur. p̄ter sui frigid
ditatem soliditatem ad species et vnguenta
aromatica custodiēda vtilissimum inueniē
Super omnia autem ab mirari possumus q̄
marmozei lapides nec calibe nec ferro nec et
ferra vel in alio per potenciam aliquam edo
matur sicut per laminam plūteam affectio
mollissimis interfectam. V̄lumbo enim et
non ferro lapides marmozei diuiduntur et
separantur tanq̄ affectos et equant

Mintro
Item scārdum dyal. est lapis sub
albidus scissilis et perspicuus cuius
virtus ē dissolutiua attractiua ab
sterchiua et humozis superflū consumptiua

De nitro autē dicit yfīd. li. p. vi. c. xij. nitru a regione nitrea egipti ē dictū ex q̄ medicāe sūt et sordes corpō ac restū ablūmē. hui⁹ natura non multum a sale distat. habet em̄ naturā salis et similit̄ oas̄ canescentib⁹ siccitate licorib⁹ cui⁹ spuma affremū nūcipatur et colligit̄ distillās in p̄tib⁹ aspe i spelūcis deinde solis calore de hētā et optimū q̄ sic siccātū est min⁹ p̄derosū vt dicit yfīd. fm̄ p̄lo. autē intrū est vena terre et est calidum et siccū. lene tubū vel albū vel citrinū. gustū est amarū acidū et sub salū pinguedinē ex tenuat si ore sit acceptū hūores viscosos minuit et olumit. puluis eius in melle ofect̄ facit clarificat et decorat mundificat sanien stomachi et intestinoꝝ ex apostemate p̄cedē tem pediculos et sanien capitis detergit. vemes autū iterficiet et eoꝝ sanien mūdissimē extergit cū aceto. spumo ei⁹ ex corrosioib⁹ et in flacionib⁹ subuenit ydropicis opilat⁹ cum melle mixtā caliginē detergit oculoꝝ. venenū mortificat et excludit pallim lingue potēter phibet fm̄ p̄lo. et dyasf. ē autē nitꝝ calidū et siccum in fine. iij. gradus laxatiū collatiū vt dicit ost.

De noset :
 Dicit q̄. oxapondine lapis est p̄ci⁹ subalbidus aut narius qui vt di⁹ in buffonis capite a quo extahit et in forti vmo et aqua mūdificat vt dicit dyasf. et in eo aliqñ apparet forma buffonis cū as p̄tis p̄dib⁹ et diffusis hic lapis valet oia morsus reptiliū et venenū nā p̄sente veneno narius lapis tāgentis digitū adurit et sunt simul ambo in chudēdi vt dicit dyasf.

De omichino :
 Omichinus lapis ē indic⁹ et arabic⁹ p̄mixtū in se habet colozē ad similiū dmiē hūani vnguis vt dicit yfī. gre ci em̄ vngūē omicē dicit̄ indicius aut omi⁹ iz mis colozē habet albis tingentib⁹ vnis siue zenis. Omix vero arabicus nigri coloris cum candidis zomis. gñ a eius sūt. v. se; sardo mix q̄ ex duoz societate nomē sortit̄ se; ex adōre omis et rub⁹ sardij vt patz; infra de sardo nice. hec gēma se; omix plures dicit̄ habere effe et⁹ noꝝios. nā vt dicit dyasf. collo suspē sus vel digito portat̄ exatrat tristi ciā et timores mltiplicat lites amouet anios ad trias. in pueris exatrat saliuā supflūā et no ciā nā potest nocere in p̄sēū sardij speulatē habet naturā et politicā et ideo ad modū speali repletat ymagies et figuras sed obscure dyasf.

De optallio :
 Optallius siue opallus fm̄ yfīd. est

lapis diuersatū gemmarū colozibus distine tus est em̄ in eo carbūcili genus ignis amestit fulgēs purpūa smaragdi nitēs viriditas et siguli colozes sub q̄dā vaietate sūt lucētes Romē habet a patria Hūc lapidē idia sola parit vt dicit yfīd. Tot em̄ creditur habere v̄tutes q̄t habet colozes De optallio dicit in lapidario q̄ optallius lapis oculos se portā tis seruat illesos et a cecuro s. h. alioꝝ oculos circūstāciū obducta nube recōdit Unde q̄dā a orasia parit vt nō videāt vel aduertāt q̄ sūt corā eis Et ideo asserit̄ furtis tutissim⁹ esse patron⁹ vt dicitur in lapidario :

De orite :
 Orites gēma est nigra et rotūda. Alia est viridis maculas habens Tercia est asius altera ps est aspera. altera vero plana et e⁹ substācia ē q̄ si ferri lamina hūc lapis gestatus custodit a morsib⁹ reptiliū et feraz et aialū alioꝝ Appēsus etiā mulieri phibet imp̄gnati eā et si p̄gnans est facit cūci⁹ abortiri :

De petra :
 Petra grecū nomē est et sonat idem q̄d solida siue firma vt dicit yfī. Ex p̄tib⁹ em̄ terre solidis et opactis sub stancia petre siue lapidis generat̄ Vel petra a p̄netfado est dicta. p̄netat em̄ pedē quādo forā p̄mit̄ et calat ab aq̄rū etiā scilicidijis et guttis p̄netat̄ Idē autē est petra et lapis Sed lapis q̄i ledēs pedē dicit̄ q̄t sua duricie et acumine pedē ledit vt dicit yfī. Lapis tñ vsualiter planus mollis et sparsus Baza vero adhecat a mōtib⁹ exidūtur Bileꝝ vero dicit̄ ductus lapis ab eo dicitur q̄ passus exiliat ignis vt dicit yfī. quīs em̄ petra ex se sit frigidissima. ferro tñ passus ex se mitit ignē nā ex forti et violēta aeris collifione inter superficie ferri et lapidis aer illisus subito ignē et scintillado de silice egreditur fm̄ aris in iij. meth. ex sola terra fit. vinctis in ea siccitas nō p̄mitit eā coagulari s̄unt autē lapides vel p̄ ogelacionē vel p̄ oglutia cionē Ex omixione em̄ aque et terre fit lutū quod inter lapidē et terrā est mediū. quod paulatū p̄ p̄ciū coadunacionē et oꝝtricio ē fit lapis Vñ tali trāsmutacioi apci⁹ est lutū vnetuosū. quia q̄d non est tale nō ē omutatiū sed p̄ciū omunitiū ex domimo siccitatis Terra ergo p̄ forte oglutinacionē et omix tione hūores oūit̄ in naturā lapidis qui ex diuisitate terre diuersoz colozū recipit q̄litate Aliquō etiā p̄mūc lapides ex aque ogelacione inueniūt em̄ q̄dam loca sup q̄ aqua s̄ fusa oꝝp̄t̄ in lapides diuisozū colozū et hoc

fit ex q̄bā vi minerali in locis illis existente
 ogelante aq̄s q̄ sūt p̄cipia lapidū vt dicit
 arif. fiunt autē lapides vel ex luto vinctuoso
 p̄tate solis occultate illud coagulatis q̄ p̄ p̄cū
 coherēciā in substāciā lapidis ostringentis
 Vel sūt lapides ex aq̄ ogelata q̄dam p̄tate
 minerali lapidis forme inductiua s̄m ipsaz
 materiā lapidū efficiūt q̄ am rare substācie
 et debilis ophicōnis q̄ quāda forcōris q̄ q̄bā
 generantē tardius q̄d am acius q̄bā forcus
 s̄m forcōre q̄licatū actiuatū p̄tēciā q̄ debili
 orem t̄stēciā passiuarū s̄m em̄ om̄itionē
 istatū q̄licatū in substācia lapidis diuisiōe
 la pides in natura q̄ in v̄tate v̄tus em̄ celestis
 i fluis ad loca mineralia in eis suas imp̄mit
 acciōnes et s̄m q̄ inuenit materiā ap̄ciōis
 et sue acciōni obediēciōe in eis imp̄ssionem
 relinq̄t nobilitate. Et ideo quādam lapides
 p̄ciōsi naturā q̄ vim planetaz in suis effect
 bo imitat vt; in topazio q̄ lunā sentit vt
 beaur vt dicit amb. b. h. y. h. d. dial. et alij vt
 post patebit. Note ergo p̄prietates lapidis
 siue petre sūt iste q̄ lapis v̄mūsaliter ē fri
 gidus q̄ h̄cē opactus durus q̄uis q̄ p̄dero
 sus suo pondere cētū petes t̄m op̄mēs et ei
 pres ne bilatētur ad inuicē v̄mēs q̄ dūgens
 Unde dicit amb. q̄ lapides sūt ossatere q̄d
 em̄ faciūt ossa in corpore hoc faciūt lapides
 in diuisis p̄ciō ip̄sū terre ipsam o solidāt et
 ne p̄tes ei n̄m̄ia siccitate ab inuicē defluāt
 ipsam op̄mūt q̄ adiuuāt lapides p̄ a quātū
 susp̄sionē a sua duricie nō remollūtur vt
 stiliādijs t̄m guttatū descendētibz excauant
 vt dicit greg. Lapidēs etiā h̄ cūdetes fuerūt in
 vino p̄fici v̄mū eūp̄it et in acētū dūcunt
 vt dicit y. h. In lapidibz etiā ḡnāliter equi
 rit̄ materiē puritas v̄tus q̄ p̄ciōitas coloris
 et figure diuersitas q̄ m̄ltiplex v̄tilitas nam
 v̄tiles sūt in edificijs o trahēdis in placis
 ste enendis pro p̄tibz faciendis p̄ hostibz
 exp̄p̄gnandis p̄ lupis q̄ canibz estugandis
 pro metallis ex eorū substācia extrahēdis
 p̄ metallis exornādis p̄ isem̄itātibz v̄arijs
 planādis p̄ turribz egū āplādis p̄ castris
 et ciuitatibz muniendis p̄ fetis et testiolis
 de fēndēdis lapides itaq̄ p̄mo de minem eū
 hūnt eūcti q̄dūā q̄ polūne politi in edificō
 ordiatē collocāt ordiatē maiores sub mino
 ribz oponūt mediātē comēto ad inuicē coaptā
 tur obduāt cēnto q̄ p̄t̄sēcē oplanāt

De pario:

Parius lapis est gen⁹ marmois exi
 mij q̄ p̄ciōsi vt dicit y. h. Dic apud
 patō isulā iueit v̄n q̄ pario nūcipalē
 maḡnūdo ei lāces q̄ traueras nō excedit q̄

ap̄tis ac v̄til p̄osecuādis sp̄ebz q̄ v̄nguētis
 y. h. glo. aut sup̄p̄stis dicit q̄ parū ē gen⁹
 marinois cūbidissimi q̄ ideo h̄gt castitacē tē

De pralio

Pralius ē lapis ad mod⁹ porri viridis
 v̄tilis o fortat debile aliquādo inuenit
 n̄ guttis sanguineis q̄nq; guttis
 cūbidis est distinctus de q̄ di⁹ in lapid. v̄tile
 nil aufert nisi q̄ v̄ret et decet aurū

De piritre

Piritre vt dicit y. h. est lapis silu⁹
 aeris simlans q̄licatē cui plurimū
 ignis inest de facili enim scintillas
 emittit q̄ tenentis manū si vehemētē p̄maē
 aburit p̄pter q̄ ab igne nōmē accēpit de q̄
 di⁹ i lapid. t̄gi vult leuit blādaq; in anuq;
 tenemā p̄ssus n̄m̄ū digitos sagētis aburit

De pioniis

Pionies ē lapis q̄ dicit esse fēnei sep⁹
 nā cetero tēpe occipit et parit o simlem
 lapidē et ofert p̄gnantibz vt dicit dyal.

De pantero

Pantero lapis ē multoz colorz sp̄aroz
 et p̄t̄ distinctoz nā niger q̄ t̄be v̄i
 ribis palleis q; videt purpureū ro
 seusq; sil p̄ssimū q; colozis h̄c facit hoīem
 aub acē in victū illo die q̄ndo videt mane
 oīete sole vt dicit in lapid.

De plumbo

Plūbū vt dicit y. h. sc; de metallis. li.
 xvi. ē dictū eo q̄ ex pilis de plumbo
 factis v̄arijs altitudō p̄mitē tēptata
 hūi vt dicit duo sūt ḡnā cūbidū sc; at; n̄gū
 cūbidū aut meli⁹ ē et p̄mo in insul athlantiā
 maris āt̄q̄tus ē in v̄ntū in m̄ltis locis hodie
 inuenit em̄ in galliā q̄ lusitaniā q̄bā t̄ra nigra
 harenosa et etiā calanosa q̄ q̄dē abluūt et ex
 matela q̄ subfidet p̄ decoctionē in fornacibz
 plūbi substācia eq̄t. i aurifodis etiā cū ma
 teia auri q̄bā lapilli nigri repiūt et dū aurū
 colligit cū auro manēt. S; postea id calanū
 ab auro sepati p̄ se o flāt q̄ in plūbū totalit̄
 resoluūt q̄ inde tāta ē ḡntas auri q̄ plūbi vt
 dicit y. h. R̄gū vero plūbū duplex ē aut em̄
 ex sua vena p̄dit ā cū argēto n̄alacē m̄ptis
 q; v̄nis o flāt et in illa o flacōe p̄mo p̄cedit
 stāni deinde argēti. itio q̄ remanet p̄ o flā
 cōm effiat plūbū n̄gū vt dicit y. h. i india v̄o
 neq; es n̄s q; plūbū inuenit h̄ gēmis q̄ m̄a
 gatis hec india recōp̄lat y. h. plūbū n̄gū ā i
 opibz laborioz vt i lamis q̄ i silul v̄tili⁹ forte
 tā hyp̄pai q̄ britāniā sūt exp̄t̄ hucū y. h.
 s̄m ap̄ ei li. m̄ch. iij. ex sulphure grosso n̄
 mis de putato ac fetulēto q̄ argēto viuo nō
 ponit plūbi substācia i locis m̄entalibz ḡnāē

Unde ex immundicia sulphuris non puri quibusdam
 et habet humiditatem ex cuius tactu manus
 tactis contingat. hec immundicia ad hominem
 per absterfionem aliquam a plumbum emoueri potest
 sed ex eo auferri neque potest. possunt autem homines immu-
 diciam plumbi abstergere. veritatem semper erit
 plumbum et si videatur argentum sed obtinebunt
 in eo qualitates aliene ut errent in eo homines
 sunt qui accipiunt saltem aromaticam rem ut dicit
 apud et huiusmodi immundicie assignat causam dicit
Plumbi ergo argentum viuum est malum prodero
 suum luteum Sulphur etiam eius malum vaporis
 et fetidi unde non bene gelat in aliis. alchimie
 hecines dicit sic suspendis plumbum super
 acetum et demperat eum non acetum penetrabit eius
 substantiam et in puluere vertit. ac in colore
 albu ceruse ipsi tunc mutatur sed si super ipsum
 acetum fuderis albescit et destruit vim acetum
 plumbum adustum colore simili obscuro generat
Sed si fortior fuerit ignis dicitur in citrinum
 et post calcinatio et desiccatio ipsum cum acetum in
 albu colore ceruse tunc mutatur. Igne vero for-
 tiori adhibito totum hoc dicitur in materiam
 prima plumbi et fit terra ut dicitur ibidem Item
 idem plumbum quibus miscetur pres omogeneas
 congregat et euthrogenas sepat et mundificat
 et ideo ponit cum argento in fornace ut argen-
 tum facilius mundificetur quia pres argentum
 a suspitione preseruat et ipso plumbum super
 to ac subito argentum purgat. Idem dicit iero-
 in glo super. vi. c. i. e. h. i. p. super est plumbum rem
 Item dicit hermes quod plumbum in sua ebulliti-
 one omnium solidorum corporum duriciam soluit etiam
 adamantis. Item dicit apud mali. net. h. plumbum
 inquit cum liquore paulubio est argentum viuum
Sed non liquet nisi calcinetur et tunc apparent
 rubea omnia liquata. Item autem est quod plumbum
 cum liuidi vel sumigra fit coloris tamen per exul-
 tionem siue acetum resudatione puluerum colore ge-
 nerare consuevit et nimium sibi et humisio
Est autem plumbum secundum vsum medicum est enim fri-
 gidum et humidum in secundo gradu ut dicitur ostendit
 etiam per uiam ignis et apostema calida valde
 micro modo fluxu sanguis vulnere bene ostendit
 git reuma oculorum abstergit et opscit. Item
 scorpionum mitigat et diaconum. vne phibz
 si plumbi lamia duobus libris apponatur alias
 habet rationes medicinales de quibus queere
 in terra de coloribus. c. de sibi quod alio nomine ce-
 rusa. flos plumbi nominatur. :

De puluere :
Pulus dicitur eo quod a vento pulsetur ut
 dicitur ysaie. Veritate enim sua a vento tol-
 litur et dissipatur. venti et tunc pulue-
 et subintrantes ipsi circumagitant et turbant ge-

nerat ut dicitur terra a puluis diffusus natura rei
 aqua resoluunt ostendit nunc per odorem nunc per colo-
 rem nunc etiam per saporem. et ideo pulueris sunt spe-
 cies aromati et ut eorum interfectio vult se ostendit
 dat ut per periculis impetione et vionem apertis
 vult recipiant ut odoris sui flagrantia diffu-
 sius circumspargant et gustu suum efficiant et
 ut vulnere putrida desiccet efficacius et ab-
 stergant ut carnem mortuam corrodat et aufe-
 rat et vltimus cetera non parit tunc sicut pul-
 uis plumbi exusti purgat vulnere et desiccet
 superflua carnem viuam generat et preseruat ut di-
 citur ostendit. Et ideo ex pluribus officiantur empla-
 stra et opone thymamata et varia efficiunt
 antidota et vnguenta In puluere resoluuntur
 thus et mirra et ex pulueris crematione do-
 offeruntur holocausta Ex pulueribus etiam sunt
 salustera electuaria quibus viuia corpora sanita-
 ti restituntur Ex pulueribus insuper sunt inunctio-
 nes et malagmata quibus mortuorum corpora lini-
 untur et custodiuntur integra ne in cinerem aut pul-
 uerem redigantur. pulueris et humoris admixti-
 one lutum gignit et ex superuenienti desiccatione
 in glebam conpingitur ut dicitur ysaie. Ex puluere
 pes poluit. oculi ledit. et multiplex reptile
 ex puluere producit et de puluere nascitur ac nu-
 tritur Serpens enim puluis est panis eius ut
 dicitur ysaie. Ex puluere omne corpus animi
 nascitur et in puluere a quo incipit euertere et
 finitur put homini dictum est Puluis es et in
 puluere reuertaris. Ex puluere aer inficit et
 ne claritate solis oculus vidat aliquies ipse
 dicitur Nam ex puluere aeris humido admixto
 sepe nebula gignit ex cuius interpositione latet
 sol et limpidus non videtur Ex resolutione etiam
 pulueris in atomos sui in atomis sepe videtur
 per fenestram intro missus nullatenus inuenitur

De quirin :
Quirin ut dicitur dyas est lapis qui in
 oppoparum nidulis inuenitur Dicte secte
 torum proditor est in somno Capiti enim
 dormientis suppositus facit hominem loqui oia
 que somniat dormiendo et auget mirabiliter
 fantasias Vnde et magi diligunt lapide illum quia
 per eum maleficia operantur. :

De quindros :
Quindros est lapis colore quidem viri-
 sed ex parte vitatis ut dicitur dyas. Et
 inuenitur in capite vulturis Valde etiam
 quilibet caulag no quas et vltima lacte replet

De tabri :
Rabri qui et alio nomine et comuni dicitur
 bolus armenicus qui est lapis siue ve-
 na terra et est nature frigide et sicce subrusi
 colore habens et inuenitur in armenia Natura

habet constringendi ventrem et sanguinem
vnde dicitur: fluat.

De rostem siue reiben

Rostem siue reiben sive aucte: e lapill⁹
qui inuenit in capite caeri et e aliqui
albus aliqui vgens in flauem colorē
Est autē q̄ ad substāciā mollis parū durior
q̄ pupilla oculi piscis. quo ad formā vero ē
exteri⁹ rotundus et plan⁹. interi⁹ vero parū
o caui⁹. quo ad virtutē atē ē naturaliter frigid⁹
et humidus. Et val⁹ contra morsus scorpionū
et tutele h̄ et tūis more emplastri suppoatē.
Dicit etiā q̄ v⁹ contra morsus canis rabio si
q̄ si puluis eius in potu assumat. si obuat
puluis ei⁹ m̄bificat dētes et desiccat vulnera
et cōfert scabiei et phibet lacrimas.

De saphiro

Saphirus ē gēma cerulea celo serēo
in colore similima optima est inter
gēmas et sūme p̄ciosa et regū digi-
tis magis apta. In multis locis inuenit h̄
orientalis siue idica melior iudicat et maxie
q̄n habi. q̄i q̄sdā pulueres aureos intermixtos
et est hic saphirus densus non plucidus vt
dicit phid. Hic lapis maxime commendatur in
lapid. ita vt p̄t sui excellēcia gēma gēma
vōt mā corp⁹ vegetat et itēgra m̄bra p̄seruat
stellā h̄. elucētē p̄ au⁹ ē fulgēcia ei⁹ vōt m̄divi-
sūe. Alia ē spēs saphiri q̄ h̄vices dicit q̄ iuz
h̄vices inter h̄vices maris libici iuenit vt
dicit phid. Inuenit atē aliqui in vis m̄m̄zay
vbi lazuriū etiā iuenit et in eisdē vis saphi-
ri in medio velut in v̄tre q̄dam spēs carbū-
culi inuenit. et ideo a multis saphirus maris
carbūculi credit eo q̄ i ei⁹ vis gignit a plu-
ribz phibet. et ex natura saphiri carbūculi q̄i
q̄dā fauilla cerulea vt m̄lci afferūt creditur
aliquatū obūbati vt dicit. die Saphirus
ita. s̄m p̄ial. h̄. virtutē discordiaz r̄cōdiliatiaz
Multū em̄ v⁹ vt dicit ad pacē ē formādam
Itē h̄. virtutē caloris innaturalē r̄p̄ssuā. vñ de
saphiro dicit i lapid. corp̄is ardore ē frigidat
interiorē. Nā in febribz multū caumatis et
m̄c̄suus ē frigidat p̄bet saphir⁹ si iuz vna
cordis pulsabiles suspēdat. Vñ dicit dicit. q̄
v⁹ contra p̄iodias febres tpe accēssionis. Itē
virtutē habi. cōfortatiuā cordis letificatiuā. et
ideo dicit valē contra cardiā et q̄libz passi-
onē melancolicā. Vñ et cardiā et dyaforeticā
fluatē ē p̄mit et sudorē sic scribit in lapid. su-
dorē scēgiz nimio tormente fluentē ē. Idem
dicit dicit. Itē virtutē habet fluxus sanguinis
restrictiū. Vñ et saphir⁹ cōietalis si s̄p̄ribz
a p̄ponatūe solēt r̄stingēt sanguinē de naribz
p̄luentē. Itē virtutē habet singularē humoris

et inflature sed atiuā. Certū em̄ est qd apol-
tematū r̄p̄mit in flatuā si impi⁹ collectiois
noctue cinis apponat. Itē val⁹ contra antracē
nā virtutē habet malicie et venenositatis an-
tracis expulsiuā. cuius em̄ s̄tiositate r̄p̄mit
et expellit ne eius malicia spiritus inficiat
iphis sumū ab cor ascendere nō p̄mittit vt
dicit dyas. Itē vim habet veneno cōtrariā et
iphis penit⁹ ex tinctiū. Vñ et si araneam
infra p̄ridē posueris et vñ sephirū indiam
siue aliu sup p̄ridis cōficiū aliquatū diu
retinueris aranea ei⁹ virtutē victa q̄i subito
moriē vt dicit dyas. et hoc idē v̄di sepius
et in distis pluribus exp̄it. Itē habet vim
visus cōfortatiuā et s̄rdiū oculoz sine ḡua-
mie purgatiuā. Vñ scriptū ē tollit ex oculis
sordes de f̄tre doloz in lapid. Itē h̄. v̄i v̄i-
cerū curatiuā. nā vt dicit dyas. puluerizatus
et lacti admixtus vlcera sanat. et hoc etiā in
vulneribz ē exp̄it. Itē tate autoritatis s̄it
lapis iste apud veteres q̄ etiā apud deū nō
modicū putauerūt valere. Vñ et apollini
fuit singularitē cōsecrat⁹. quia cū gentiles
p̄ r̄p̄ssis apollinē sacrificioz tpe cōsulerūt
cerēficiā cinis putauerūt. si saphir⁹ tunc in
p̄sencia haberēt vt dicit dyas. et hoc tāgē i
lapid. vt dicit et plus q̄ reliqs amat hanc
p̄domancia gēmas vt diuina q̄ant p̄ eam
r̄p̄ssa v̄ici idē. Itē hunc lapidē magi sing-
ularitē diligunt. q̄ s̄m eoz optim p̄ ip̄s
virtutē q̄dā mirabilia operari possūt et h̄ tāgē
similit in lapid. vt dicit hic lapis vt phibent
educere carcere victos. Obscuras q̄z toras
et vincula tacta resoluit hec et m̄lta alia de
singulari virtutē saphiri ab auctoribz s̄it cō-
scripta et in hoc ḡalit omnes cōsentiūt q̄
saphirus ē gēma amatr̄z castitatis et ideo
ne ei⁹ effectus p̄ in m̄diciā p̄ctis aliq̄ mō
impediāt oportet vt ille q̄ eā portat caste vi-
uat iuz illud. S; q̄ p̄stat eū castissim⁹ esse
iube. Itē dicit in lapid. q̄ tollit in v̄diā et
expellit timorē et facit audacē et victorē s̄t-
mat in bonis animū et m̄tē facit et humilē et
benignū q̄ om̄ia puto esse dicta disp̄ositiue
p̄cius q̄ effectiue. Sed hec nūc sufficiant.

De smaragdo

Smaragdus sc̄cūdm phid. gemmaz
omnium virtutū optinet p̄cipatū
cui veteres post margaritas et vni-
nes tribuūt terciā dignitatem. Smaragdus
a virtutē est dicitur vt dicit ibidem. nam
omē v̄tūde amax dicit. nullis autē gēmis siue
herbis maior m̄tē v̄tūdeas q̄ smaragdo.
Nā herbas v̄tūtes et f̄todes supat inficiēs
deca se v̄tūdeas nimia aozm r̄p̄cūssū phid.

Lib 10

vt eius vires in sole aliquo modo obūnat
 Stupenciu oculi nulla graciofior refectio est
 Cuius corp⁹ si exēfū fuerit ⁊ ex trefum hie
 politū ad modū speculi ymagines reddit. q̄p
 p̄ celar nullo gladiatorū pūgnas smaragdo
 aspiceret ofueit vt dicit yfīd. Genera eius
 fūt .xij. nobiliores fūt fcitici q̄ fc; in gente
 fcitica iuenuitate. fed locū tenēt bradiam col
 ligunt ⁊ in mēffuris faporū flante aquilone
 tūc em tollere difcoop ta iternicat. qz arene
 mouent maxime i hīs vntis Terciu egip
 cū habent fcliq̄ in metallis emarijs inueniū
 tur fed ficosi. nā aut ex aut plūbo aut fali
 fimiles notas habent Smaragdo vero q̄do
 vino vel oleo funt p̄mixti yficiūtur in viros
 q̄uis viriditatis gracia naturaliter imbuat
 Et etiā q̄dam fpēs smaragdina q̄ ḡgeneat
 q̄uis fit viridis eo q̄ fit turbida ex cris va
 nis et est calce fmaragd⁹ nūcipata hucū yfī
 li. p. vi. c. de viridib⁹ gēnis Sic lapis a gri
 fib⁹ exapif ⁊ eripitur Et vt poffint fmarag
 di in copia inueniri ḡfotū immunitate ho
 minū accessus impediē vt dicit yfīd. li. p. iiii
 c. iij. Habet itaq; virosū fui multiplicatiū
 Vt fe em̄ generat vbiū quo virosū fūgit cie
 cūfūū Habet ⁊ corpus specularē et yficiūū
 obiect arū figurarū ⁊ ymaginū ofcēfūū Ha
 bet ter. d. ex nature dono v̄anti ⁊ beneficiū diū
 farū n̄re mitatū auatiūū Nā fm̄ dya. ⁊ La
 pis hic auget op̄s et i caufis dat p̄fuaforia
 verba Collo vero fūfpēfus auat ⁊ enutrit eū
 et morbū caduū. vifū oferuāt. debile ⁊ ofo
 rat Fadnos motus ofp̄cit. reddit memoriā
 Valz etiā ofra illufiones ⁊ fantafmata. demo
 nū ofp̄itates fedat faguinē ficit. et dicitur
 hys valeat qui folēt diuinare de futuris vt
 patet in lapidario : . . .

De fardio :
 Sardius est gemma rubij coloris ad
 modū terre rubee sic dicta eo q̄ in
 fardis p̄mitus est repta vt dicit yfī
 ⁊ glo. fup apo. Hec gēma q̄uis fit p̄ciola et
 pulchra a multis nō reputat nouiffima iter
 gēmas Quia vt dicunt preter fulgorē nil fe
 rat vtilitatis excepto q̄ oniz hoc p̄fente ne
 que nocere Nā omichm⁹ qui q̄ fōa vt dicit
 noctuas habet pprietates nō potest eas in
 fencia fardij p̄ducere ad effectū dicit tamē
 dya. q̄ p̄ter illā v̄tūē habet fardius longe
 plūres Sūt em̄ fpēs eius q̄nq; Inter quas
 ille est vtilior q̄ tra m̄titū a fardis. ⁊ v; q̄a
 accēdit gaudiū ⁊ ep̄llit timorē audaces red
 dti ⁊ accūt mētē ⁊ ipfo p̄fēte nō nocet oniz
 dicit etiā q̄ fardij totaliter faguinet coloris
 gēfātē fe ab iātaōnib⁹ ⁊ maleficijs tūeat

De fardianice :
 Ardomy ex duorū lapid sociate fard
 dio fc; et onice nomen fūpfit. vt di
 cit yfī. oftat at ex trib⁹ colorib⁹ nā
 niger in est imo candidus in medio rubeus
 q̄ū nimmū in fūpmo. hec fola in fignando de
 cere fub itācia nil euellit. inuenit autē apud
 arabes et apud indos. genera eius. v. fūt qui
 colores habet plus diftinctos et est denfior
 Hec laudabili⁹ lupuriā repellere dicit et hu
 milē efficit ac pudicū.

De fole :
 Solis gēma candida est ⁊ t̄nflucens
 et est fic dicta eo q̄ ad fimilitudinē
 folis in orbē fulgentis radios gerat.
 vt dicit yfīd. c. de candidis gēmis.

De filemite :
 Filemitas est lapis p̄tic⁹ vt herba
 virens cui⁹ color iafpidi fimilis ē vt
 dicit in lapidario t̄nflucet autē cādi
 da q̄dam macula qui fulgore oftinens lune
 ymaginē. Illa autē candida macula i corpe
 filemitis crefcētē luna crefcit et decrefct. n̄re
 minuit et decrefct vt dicit yfīd. et dya. po
 tens est autē in amocē recōfiliandū languen
 tes et p̄ficos iuuare putatur.

De ftagno :
 Stagnū fm̄ yfīd. est metallū a ḡreo
 ethimologia fic dictū fepans fc; et
 difcernens. N̄ ip̄a em̄ ⁊ ad vltra fe
 metalla p̄ ignē diffoct ab auro et argēto
 es et plūbū diuidit ac fecernit Alia est etiā
 metalla ab igne defendit ⁊ cū fit nana eris
 et duri fima h̄ ab h; ftagno fuerit v̄tare et
 cremat. Stagnum autē illitū vafis eneis cō
 p̄fcit vt⁹ eru fimis ⁊ fap̄te facit graciofiorē
 fpecula autē ex eo tempant cēfūa etiam ex
 eo oficē ex ftagno q̄ ad modū et ex plūbo.
 hucū q̄ yfīd. li. p. vi. c. de metallis fm̄ ap̄li.
 meth. ftagnū op̄mit ex argēto viuo bono et
 fūlfure malo ⁊ hec duon on fūt bene mixta
 Sed tāq̄ p̄ p̄ua op̄fita ⁊ ideo colorē imitat
 argenti. fed nō eius foliditatē In libro autē
 alkimie hermes dicit ftagnū om̄ia metalla
 et corpa fūgit quib⁹ admifcet ⁊ hoc p̄pter
 nimā ficitatē eius ⁊ ductilem naturā in ei⁹
 deftruit. Sed fi mifcueris cū eo argentum
 viuum fctidorem eius aufert et abfcit. fed
 p̄fmodū demigrat ipfam et o dempnat. In
 eodem etiā dicit q̄ ftagnū abufctū generat
 colorē mineū vel v̄militū ficut plūbum ⁊ fi ig
 nis fuerit nimis fortis ftagni materia p̄ma
 redit. Item cū ftagnū fit argento mollius
 ⁊ plūbo durius non potest plūbū plūbo nec
 eti nec ferro de fācili cōfolidari fine ftagno.

nec etiā ista piter solidant sine pinguedine aliqua sine sepe.

De sulphure.

Sulphur est vena terre acritatis multū habēs in sua opposicione igneatis Et ideo vocat sulphur fm yhid. qñ solum vtes vtr em ignis dicitur Nam eius vtus ignea ab aquis feruentibz sentit nam aquarū atres per venas sulphureas trāstū faciens ex vi ignea ipñ sulphuris cādoe l caloez ormbit sapore efficaciam et odore hic fontes calidi de terre visceribz se p seaturit et qñtates vne sulphuree scā fert nulla em res ita cito accenditur sicut sulphur In insul nascitur coles inter siciliam et ytaliam quas ardeat dicit in alijs locis effossū iuenit vt dicit yhid. Quis grā sūt qtuor Vnū viuū qd foditur trā lucet atq; viret q solo inter oia genera medicā vnt vt dicit yhid. Altez q; appellat glebā qd sātū familiare vñbz est fullonū Terciu liqr est cuius vsus ē ad las nas vtilis subfūdendas qm pstat mollicie et candore qrtū valz ad lucina lucernarū pficienda vt dicit yhid. et subdit ibidē. sulphuis tāta ē vis vt moctos comiciales opñē dat virore suo cui flāma si directe ad vultū hominis reperciat durum et horribilem pallorem in oculis aspiciendum generat ad similitudinem defunctorum vt dicit yhid. librd. pvi. c. pmo. Secūdu auicē. vno et platonem sulphur calidū est et sicū in qrtō gradu et est terra pñbz aqueis et terrestribz in igne as trāseuntibz in naturam sulphuris trāsmutata et illud sulphur aliqdō ē grossū ferulentū et tude aliqdō est purum album ocrū et fm istā differēciam ex sulphure et clarū et subtile aliqdō inter hec est medicā argento viuo diuersa metalla generatur vt patet in libro metho. iij. vbi ostenditur q sulphur et argentū viuū sunt materia mes tallorū sulphur at aliud ē viuū scz qle ē qñ de terra est eductū aliud est mortū l exāctum scz qd sol; fieri artificiose scz qd in thalamis fūdit vel in alia vasa. Eligendū ē at p inediā viuū coloez et resplendēs plucidū et sine lapidē albū vel viride qd missum in ignem coloez facit viride at; piguē. Virtus habet dissoluendi consumendi attrahendi subtiliandi atamandi reformandi Et ideo nullim prohibet epilenticos iuuat scabiem purgat venenis obuiat letargicos excitat archeticos pobagricos paraliticos iuuat si modo debito medicinaliter ipñ remedio quis vnt vt dicit auicē et dial. et plat. et alijs auctōz

De sale

Al a saliendo dicit eo q de igne exiliat. fugit em ignē cū sit igneū vt dicit yhid. alij sal a sole vel a solo vñ putat. nā ex aqs marinis spōte gignit spur ma in extremis litoribus derelicta et a sole desiccata aliqdō ex puteis salis haurit et aqua decoquit donec in sal duriciē aq pus fluida paloez ipsam i spissatē cūtat. aliqdō de tractis harenis colligit cāscens de luna p noctem nā in cirena sal sub harenis sepi inuenit. aliqñbz etiā tyres et mōtes salis in ueniūt ex quibz ferro inciūt lapides q pñt in salis materiā ostēgunt et omninū. sicut ē in arabia et in pānomia. tante duriciē etiā sunt illi lapides vt ex eis fiant dom. omne vero sal in igne crepitat et de igne salit. Sz sal agrigētū sicilie ignē patit et oia natura in ignē fluit et de aq exilit. Variat autē sal in coloez qz mēphitiū est rufū. qdā pte sicilie ē vbi ē mōs ethne sal est purpureū in eadē sicilia impathmo adeo est splendidū et lucidū vt ymagines reddere videat. In cal padocia sal croceū effodit vt dicit yhid. Jte varia ē in sapore vt dicit idē. qz aliqñbz suauē aliqñbz salissimū est aliqñbz amarissimū et qnto ē amarū tanto ē calidius siue calidius iudicat vt dicit auicē. sal at sūme ē necessariū qz sine sale omnis fere cibus ē in spidus et in salis pulmētis em sapore dat et excitat in omnibz cibarijs appetitū ex eo omnis vici delectatio et sūma hylaritas fit. hinc et solis nomen accepisse credid quia sole nichil est vtilius atq; sale. Vnde videmus pades et amēta qz sale ad pastū maxime prouocāt et salis beneficio in lacte et in caseo plus doceat sal etiā corpora stringit et desiccāt et etiā de fūcta corpa apntescēdi labz ligat et olectuat hucū qz yhid. li. pvi. c. ij. fm plat. autem et auicē. sal generaliter habet vtutē dissoluendi mūdificādi putridos hūores et osimēdi. Jte vtutē habz vento siccitē extenuādi et diuidēdi maxime si puluerizati et coctum calidū sup stomachi cāsticū lacte llet. Jtem vim h; h; mbitatis naturalis in corpe coadunandi et consecuandi et in naturalis resoluendi et ab stringendi et ideo aqua salinaria tumores et inflaciones etiā vtropicas soluit vt dicit idem Jtem viciutem habet carnes putidas corro dendi et maxime q est exustū. quia tūc maxime resistit putrefactioni. et maiorem h; vim in desiccando et in mundando et ideo ad interiora penetrandā vt dicit idē. Jte potētiā habet ventē remolliendi et supflua educēdi et maxie salgēma qz sic dicit qz clarū est sic gēma morbdādo em intestia mūmbilit coapat

216/10

Ut resoluant in dutata et supflua expellat
 et hoc idem facit ta armonia cu q omune Ite
 pntu habet sal venenosis huoribz resistendi
 et ideo cu melle et vuispassis sal oictum sa
 nat carbuculu seu antmce vt dicit auic. Ite
 pntu habet remouedi maculas faciei si cum
 aq et caphora distempet et inde facies limiat
 Item vnu habet pruriginē et serpiginem de
 corpe ab stergendi et remouendi potissime si
 cu sapone misceat. Ite vntu habet sanandi
 venenosos morsus pucturas reptiliu et sco
 pionu si cu melle et nuabo et alijs qbusda
 opponat vt dicit auic. has et simlas alias hz
 vtutes quas enuare longu esset. sed exēpli
 gracia hec sufficiant :

De topazio :

Topazius vel topazion i de clinabile
 gema est vt ait psh. li. x. vi. est em
 ex vntu genere omiq; colore respicē
 dens in vnta pmo in arabie insula in q tro
 godite fame et tēpstate fessi cu herbaru rudi
 ces et foderent gemā istā eruerūt q̄ vntam
 nebulis postea nante q̄stuerūt et in venientes
 topozim trogoditay idiomate vouerūt. Inde
 lapis sic questus et in vntus demde topazij
 ab insula vocatus Topazim em idē ē q̄ q̄rera
 in ipsoz lingua sonat. est autē gemaz maria
 et amplissimā. scripsit em pli. hac gemā tāte
 magnitudinis reptam vt ex ea philadech fa
 ceret stamā. iij. cubitoz. In glo. vna sup sine
 app. dicit sic topazij quo est mior eo est p̄ci
 o hor et habet duos colores ex auro et ethera
 claritate lucens maxime quādo tagit radio
 solis se; oim aliay gemarū supans claritatē
 in aspectū suū puocans respiciēs q̄ si polis
 oblectas si sue nature reliquis clarior est et
 nichil eo clarius in thesauris regū siue p̄cio
 lius iuenit ppter sui p̄piciatē gemaz sibi
 obiectay in se recipit claritatē. Dicit eciam
 q̄ sentit motū et cursū lune et oia lunatū
 valere dicit p̄sionē. Vnde dicit maiorē vel
 miorē habere ac eff em sed q̄ lūa magis vel
 minus recipit in cōmētū. vt dicit in lapid.
 fluxū sanguinis restigit et emoroidas pa ti
 entibz subuenit. feruentes yndas opscit et
 bullit eos nō punit vt dicit i lapid. p̄m
 dyas. iā sebit et tristitiā et valz cōtra nō pios
 motus et oia frenesim ac oia morē subita
 neam formā habet spectatē. ydolū em in eo
 receptū in versū in speculo concauo rēp̄sentat

De turgote :

Turgotis siue turrois est lapis flavus
 in albidū colorē vergēs dicitur a re
 gione turt horū in qua nascit. cōscē
 nat vili et cōfortat et hyllaritatē generat

De terra sigillata :

Terra sigillata dicitur specialiter q̄dā
 vna terre frigida singulariter et sic
 ca. q̄ dicitur fm pla. terra saraceni
 ca siue argētra. que q̄dē est subalbida aro
 matica at; clara. potissima vntus eius ē ostē
 gere. Na puluis eius cu albuie ouū distēpta
 tus fluxū sequinis s naribz sicut Val; ecia
 oia inflacionē pedū et oia artheria si sup
 loū patientē cathaplasmes vt di in pla.

De tartaro :

Tartarū est vni feulēcia in modū
 crete vel moll lapidis circa ptes do
 lei induata cui natura calida est et
 sicca in iij. gradu. Valet oia scabiē serpigil
 nē et impetigiem. oia capitis immūdiā
 Dicitur em hab; extenuādi osumēdi mūdiā
 cūdi et lapandi vt; in plat. :

De Vitro :

Vitru vt dicit auic. est inter lapides
 sicut stultus inter homies. declinat
 em ad oēs tactū. Est at d cū vitz
 vt dicit psh. eo q̄ in sui trāsluceat p̄piciata
 tem et substācie sue trāspēciā. Vitru lūdy
 uū est in alijs metallis et tre venis q̄tquid
 intrinsecus o tūcē absconditū in vitro aut
 cuiuslib; liq̄ris spēs alis est inter; tal eptē
 rius declinat et q̄si clausis oculis mūdicium
 notificat vt dicit psh. fuit autē pmo vitru
 inuentū iuxta tholomaibā in litore iuxta hel
 lū. lūuū q̄ orit de radice mōtis carmeli dū
 nante ibidē applicat. nā dū nante sup ha
 renā eiuscē ampnis ignē de glebis vitri face
 ret ex vitro et harenis lucidis p̄mixtis nouū
 liq̄ris riuū effluerūt qui vitro vt dicit
 psh. ceigimē p̄buerūt. modo vto fit vitru
 ex cineribz arborū et herbarū p̄ fortissimā
 ignis oflagmāonē q̄bo cineribz nunc vitru
 nūc es nūc vitruq; admisceat et sic in massā
 vitreā omutat. Hāc autē vitrea cū fuerit
 in fo mace liq̄facta et p̄fecte depurata sumā
 etahit substācie puritatē et trāspēciā siue
 p̄piciatē. et ideo h̄ abet potēciā cuiuslibet
 coloris susceptibile. q̄lib; colorē em tagit ita
 vt tactos smaragdos et alios lapids p̄cō
 sos in colore et splendore imitet. Tanta ecia
 ēcipit in substācia ductibilitatē vt facillime
 ad flatū artificis in varias et cōtarias for
 mas ac figuras q̄si subito trāstomet. aliquū
 tormo terre aliq̄ argēti modo sculpsit colat
 vt dicit psh. Neq; em alia speculis aptior ē
 materia neq; picturis accomodacior inuicē
 Hymnus tamē honoz est in candido vitro
 qui in colore p̄pimū est cristallo. Vnde ad po
 tadū argenti et anzi metalla ēplere osucit

vt dicit ysid. Item ibide dicit idem qd in glos
vitrei lapis obscurus numerus. Est aut vitreus
interdum et niger aliqui etiam translucidus et castus
ore visu et vocatur specularis. Ex hoc lapide
multi gemas faciunt vt dicit ysid. Hoc aut
habet pprium omne vitru cu sit liqfactum qd
diu e valdeliquidu sume e ductile infri gidau
vero et induratu sume e fragile et facile frang
gibile et cum fuerit fractum non poterit nisi
iterata liqfactione reparari quida tame fo
cerat vitrum flexibile et malleo repabile
vt refert ysid. Unde et phialam cora tiberio
cesari de tali vitro factam in terra proiecit
qua no rupta sed plicata cu malleo ep amuit
vel emendauit. que iussit cesar decollari ne
du hoc agnitu fieret aux pro luto haberetur
et omne metalloru precium vile redderetur
Quia reuera si vasa vitrea non frangeretur
meliora qd aurea putarentur vt dicit ysid.
Est ergo vitru specialiter puru et perspicuu
lucipuum ymaginu et vmbiarum represen
tatiuum. ductile qdo est liquidum. fragile
quado est frigidum et induratum. omnium
colorum susceptiuum colore potius qd valde
gemarum nobilium imitatu et immudi
claru absterhuu vt dicit auicen. puluis em
eius mundificat dentes et in oculis del; al
bugines. conuenit etia valde lapidi vesice
et renum qdoq; bibitur cum vino vt dicit
idem auicena

De ydachite.

Ydachites e lapis piosus et coloris
fuluus figura rotundus. intra se ha
bens alium lapide cuius crepitu son
norus e quus sumu illu no interiore lapillu
sed spirituu quenda interiore lapideus dicant
vt dicit dias. hic lapis exudat aqua ita vt
videat intra se fontana scaturiginem et tunc
Unde quida dicit huc esse lapide qui dicit
emidos que e in eode

De yemachite.

Emachites e lapis qui gestatus ab
homine no m ocedat a mulcis nec
apibz infestat vt hic dias. et credidit
valde contra vnenu

De ymiech.

Ymiech e idem qd lapis lazuri. e lapis
p vna tpe inde fit lazuriu vt dicit in
lap. est at lapis iste tano melior qd
colori celesti e similior. et h; qda corpuscula
qi aurea interseta ille at qd e subalbidus plus
h; restrictatis et ideo no ita piosus. diuitali
sine potest suari si corrupone v; oeta ml
tas pass. ses et oeta sincopi sumis et melaco
h; si debito modo detur patienti. Nuqua
aut debet dari nisi pus subtilissime cotraat

Et multociens abluat et signum est pfecte
ablucionis quando aqua in qua abluat pur
aut nichil colorat. Niro aut modo purgat
et soluit qerana. nec debet dari cu decoctio e
quia descenderet vsq; ad fundu sed ante vel
post deaur. h; cu sero vt habe in plat. sic
ex laminis ferreis fit cerusa sic fit lazuriu ex
argenteis cu aceto. lapis aut lazuri sepe in
uenit i mineris argentinis et auri focatinis et
in suis venis sepe saphiri et iaceti et similes
lapides blauci inueniunt vt dicit dyas.

De yingutres

Ingutres lapis est vitrei coloris q
gestatus in collo val; oeta vici pol
et sanguinem stringit et metis ali
enacionem repellit et si tenetur ab lignu ac
censum extinguitur flamma eius. vt dicit
dyascorides

Eppli at liber de cim septimus. Incipit liber
de cim septimus de arboribus et herbis et
earum proprietatibz

Dicit qd abiuuare de o plet
e liber vel tractatus de appri
etatio re; q in terra in trise
aus generant sc; de lapidibz
et gemis ac metallis et alijs
que nascuntur in terre vnis.

Dicendu est breuiter de arboribus et herbis
et fructibus et semibz q ex eis mediantibus
radicibz procreat. solum odo autem de illis
arboribus et herbis aliqua sunt hic dicenda
De quoru noibz fit mencio in sacra ragina
in textu vel in glo. q h; p vt poterim faciem
p ordinem alphabeti

De arbor

Alor vt dicit ysi. li. yvi. ca. ab aruis
nomē sumpsit. eo qd ab herbe terre
suis radicibz consueuit. hanc herba
vtiaq; em similia sunt qd ab ortu. qa ex vno
gignit alteru. Nam du semetem in terram
ieceris qd herba pus pullulat et erupit. de
hic osecta surgit in arborem et q infm breue
tempis spaciū herba induit i arbuta. i in
arborem nouellam et teneam conualecit. et
est dicta arbuta quasi arboris hasta. nam
arbutum dicit locus vbi arboris co crescut
Vbi salices et salictum o arictu vbi arices
vt dicit ysi. in li. autem ar. de vegetabilibz
ponuntur iste arborum et plantaru proprie
tatibus. dicit em qd in arboribus et plantis
est vita. vegetabilis virtus que admodu in
animalibus. Sed differenter qd in plantis est
occulta. i animalibz manifesta pfecta sc; et plecta